

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre 36 kor.
Fél évre 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra 3 kor.

Nyitási közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 372.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevély-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, december 11.

Pislákoló gáz.

A budapesti gázbotrány olyan tanúságokat kínál, amelyek mellett észrevétlenül elhaladni a legnagyobb vétek volna. Minden mosakodás ellenére is bizonyos, hogy ebben a siralmas ügyben nem egyedül a budapesti gázgyár igazgatósága volt a hibás, hanem a főváros vezetősége is. Az előrelátás hiánya, a kis kaliberű emberek nagy állásokban való tehetetlensége annyi kárt okozott a fővárosban, hogy az szinte kiszámíthatatlan. Ki tudja megmérni azoknak a szenvedését, akik a legerősebb hidegben ásitó gázkályháik mellett lettek betegek? - Ki tudja felszámolni annak a sok-sok iparvállalatnak a veszteségét, amelyeket most szénsalaktól bedugult gázkályhák számlájára írhatnak? Megálltak a gépek, nem főztek a konyhákban; éheztek a gyermekek, piszkosan és alig jelentek meg az újságok s olyan éjszaka borult a fővárosra, melynek sötétsége a szén feketeségével s az üres koponyák belsejével vetekedett.

Megborzongunk, ha arra gondolunk, hogy a gázbotrány éjszakáján szegény és kinlódó, káromkodó és tüdő pesti lakosok lettünk volna. Tördeltük volna a kezünket és fenyegetőztünk volna az éjszakába az éhes gyermek és a síró asszony ágya mellett. És megborzongunk, ha arra gondolunk, hogy mindennek a kinlódásnak és veszedelmének mi is részesei lehetünk. Hogy jöhet idő, midőn itt Aradon is bajok lesznek a gáz körül s még az a kis melegség és komfort is megszűnik, ami a háboru negyedik évében a gáz jóvoltából megmaradt. Már most is alig ég szegény gáz. Főzni is alig lehet vele, a fürdőkályhákat pedig már el sem éri a nyomása. Szegény pislákoló gáz! úgy féltjük gyenge erejű pillangó szárnyaidat. Féltünk, hogy egyszer csak elrepülsz és pedig nem amiatt, hogy a gázfejlesztő kályhák bedugulnak a szénsalaktól, hanem inkább azért, hogy üresen maradnak. Még salaknak való szén se kerül beléjük.

Ezt szeretnők valahogy megelőzni! Megelőzni a veszedelmet. Szedjen össze a város vezetősége minden rendelkezésére álló energiát s vonja le a budapesti gázbotrány tanúságait. Arad közüzemei már most is napról-napra élnek, mozduljon meg minden hatósági hatalom s kérjen, követeljen, fenyegetsen, de teremtsen szén... Az az nem is szénért kell küzdenie és fáradnia, hiszen szén van elég, hanem vesse latba minden tekintélyét, hogy waggonokat szerezzen, mert ettől függ, nem mi leszünk-e Budapest után a második gázbotrány hősei.

Fegyverszünetet kötöttünk Romániával.

(Minden angol fenyegetést visszautasítanak az oroszok.)

Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapest, december 10. (Hivatalos.) Keleti harctér. A szövetségesek a román arcvonalnak a Dnyeszter és a Duna torkolata között álló orosz és román hedseregeivel fegyverszünetet kötöttek.

Berlin, december 10. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Keleti harctér: A szövetséges hadsereg a Dnyeszter és Duna torkolata közötti arcvonal orosz és román hedseregeivel fegyverszünetet kötöttek.

Berlin. Bratianu kimerítő jegyzéket intézett a párisi és londoni kormányhoz, a melyben kifejti a párisi konferencia negatív eredményeit és annak a lehetetlenségét, hogy a román haderők a harcot egyedül folytassák tovább. Miután Cserbacev, a román front orosz főparancsnoka, a maximálistákhoz csatlakozott, a román csapatrészek teljesen elszigetelten állnak a harcvonalon.

Párisban, a kamara folyosóin ez a jegyzék óriási izgalmat keltett, annál is inkább, mert Clemenceau csak két nappal ezelőtt cáfolta meg azt a hirt, hogy Románia részt vesz a fegyverszüneti tárgyalásokon. Ma azután megjelent a román kormány jelentése, mely rendkívül kínos hatást keltett. Románia magatartásának következménye csakhamar észrevehető lesz a szaloni kii hadseregre is. Hír szerint Clemenceau a kamarában és a szenátusban rövidesen felvilágosításokat fog adni ezekről a kérdésekről.

A francia fővárosban különben Bratianu visszalépését várják.

Berlin. A Havas-ügynökség jelenti Pétervárról: A Rjecs értesülése szerint Cserbacev tábornok a román kormányval való egyetértésben és a forradalmi katonai bizottsággal történt megegyezés alapján fegyverszünetet kötött a román hadsereg egész frontján.

Genf. A párisi Temps értesülése szerint a román hadsereg a fegyverszünet megkötése előtt két tűz között volt. A front mögött ugyanis a bolsevikiek vonultak Jassy felé, Rakovszky, az ismert román szocialista vezetése alatt, akit Lenin az orosz hadsereg képviselőjéül nevezett ki a román főhadiszállásra. A bolsevikiek urai a román határ vasútjainak s megszállva tartják Unghenit.

Amsterdam. A Reuter-ügynökség közvetíti Carson egy beszédét, amelyben hangsúlyozta, hogy a mostani angol kormány semmi körülmények között sem köt békét. Ez a háboru nem érhet véget egyszerű szerződéssel, hanem csakis teljes győzelemmel. Románia meggyilkolása kötelességet ró

ránk. Mondotta az angol miniszter. Nem könnyű dolog Románián segíteni, de ez a legkevesebb, amit megtehetünk érte. S alig mulik el nap anélkül, hogy fontolóra ne vennök, miképpen segíthetünk vitéz szövetségünkön. Amerikával, Angliával és az entente többi tagjával maga megett Romániának meg lehet minden bizonyossága, hogy szenvedései dacára végül is szabadságot és békét fog kapni. Szerbia és Románia egyesülhetnek Görögországgal és a világ e három természetes szövetségese legyen képes oly állapotot teremteni, amely nemcsak emberi szabadságát hozza meg, hanem segíteni fogja a keleten tornyosuló kérdések megoldását.

Amsterdam. Londoni jelentések szerint az angol kormány semleges közvetítés útján közölte Leninnel, hogy az angol bankba letett arany készletet elkobozzák, ha az orosz kormány azonnal vissza nem vonja a külföldnek járó kamatok fizetésére kibocsátott tilalmat. Lenin azt válaszolta, hogy nem törődik az arany készlet lefoglalásával, mert Oroszország államháztartását a jövőben nem a pénzgazdaság alapján rendezik be.

Genf. A francia lapoknak nem engedték ugyan meg, hogy megírják az orosz államcsőd bejelentését, de a hírb-hír mégis futótüzként terjedt el egész Franciaországban és mindenütt óriási meglepetést keltett. Több vidéki városban nagy kormányellenes tüntetések voltak. Párisban a felháborodott tömeg bevverte az orosz nagykövetség ablakait. A volt orosz kormány pénzügyi meghatalmazottja Rafalovits, akit Párisban mindenki ismer, kénytelen volt sietve menekülni a francia fővárosból.

Pétervár. A Pétervári Távirati Iroda jelenti, hogy olyan kormányrendelet, a mely a külföldi kölcsönöket érvénytelenekké nyilvánította volna, nem jelent meg. Csak a Pravda című bolsevik lap ilyen irányú cikkéről van szó.

Stockholm. Az orosz kormány állítólag késznek nyilatkozott arra, hogy a kicserélendő foglyokat és rokkantakat ezután nem Finnországon és Svédországon keresztül küldi haza, hanem a fronton intézi el kicserélésüket. Jelenleg még dolgoznak a kérdés technikai részén, de a tervezetet nemsokára bemutatják a német és magyar-osztrák hadvezetőségnek.

Aradi bankok fuziója.

(A Polgári Takarékpénztár és a Kereskedelmi bank közgyűlései.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi Polgári Takarékpénztár megtartotta rendkívüli közgyűlését, amelyen elhatározták a nagyszámban megjelent részvényesek hogy a bank egyesül az Aradi kereskedelmi bankkal, továbbá, hogy magába olvasztja az Eleki Első Takarékpénztárat. Az ily módon megváltozott helyzetnek megfelelően kimondta a közgyűlés azt is, hogy igazgatóság javaslatának megfelelően felemelik az alaptőkét. Ugyanakkor a Kereskedelmi bank is közgyűlést tartott és kimondoták a fuziót.

A Polgári Takarékpénztár közgyűlésén Keresztes Gyula dr. elnöki megnyitójában indokolta meg a bankegyesülés szükségességét és a közgyűlés Stein Zsiga által előterjesztett következő javaslatot emelte határozattá:

A közgyűlés kimondja, hogy fuzionál az Aradi Kereskedelmi Bankkal és az Eleki Első Takarékpénztárral. Az egyesülés, illetőleg beolvadás után az intézet működése a terjedelmes fiókhálózat folytán nagy mértékben fog bővülni. Ezen egyesülés kereshatárát végett javasolja az igazgatóság, hogy a részvénytőke 22.500 darab 100 korona névértékű új részvénynek kibocsátása által három millióhatzszázezer koronáról tízmillió 800.000 koronára emeltesse fel. Az új 22.500 részvényből 9250 drb. az Aradi Kereskedelmi Bank részvényeinek felcserélésére, 2000 drb. az Eleki Első Takarékpénztár részvényeinek felcserélésére engedtesse át. Minden Kereskedelmi Bank részvény után 1 drb., Eleki Első Takarékpénztári részvény után 2 drb. Polgári Takarékpénztári részvény adassék. A fennmaradó 11.250 drb. részvény átvételre a régi részvényeseknek ajánlásuk fel, akként, hogy 4 régi kis részvény után egy új részvényt jegyezzenek, illetőleg a 800 k. névértékű négy régi részvény után öt új részvényt igényelhetnek. Az átvételi árnyolam 225 korona és az átvételi jog december 10-től december 29-ig gyakorolható.

Ezután az alapszabályok megváltoztatását javasolta az igazgatóság. A legfontosabb változás az, amely az intézet működési körére vonatkozik. A működési kör oly módon bővül, hogy az intézet a jövőben árakat, gyártmányokat, nyarsterményeket, ingókat, ingatlanokat és állatokat is vásárolhat, vállalatokat alapíthat, fiókokat állíthat fel.

Jelentette továbbá Stein Zsigmond a személyi változásokat. Natland Bernát vezérigazgató tizenöt évi működése után 1918. január 1-ével nyugalmába vonul, de továbbra is tagja marad az igazgatóságnak. Helyébe az igazgatóság Weissenburger Nándort, az Aradi Kereskedelmi Bank vezérigazgatóját választotta meg. Stein Zsigát és Bánfi Sándort ügyvezető igazgatókká, Ráskai Miksát titkárrá nevezték ki.

A részvényesek részéről Nagy Sándor dr. szólalt fel. Lendülettel beszédében méltatta a fuzió nagy jelentőségét és közgazdasági előnyeit. Méltatta Natland Bernát érdemeit. Indítványára a közgyűlés egyhangúlag elfogadta az igazgatóság összes javaslatát. Kovács Vince szólalt még fel. Visszabillantást vetett az elmúlt tizenöt évre és megelégedéssel állapította meg, hogy milyen nagy szerű fellendülést ért el az Aradi Polgári Takarékpénztár.

Az igazgatóság új tagjait a következőket választotta meg a közgyűlés: Angele Mátvás, Gartner János, Hoffó Adám dr., Mahler Adám, Natland Bernát, Ortutay Gyula, Wittmann János.

Az Aradi Kereskedelmi Bank Ortutay Gyula elnöklésével tartott közgyűlésén Weissenburger Nándor vezérigazgató által előterjesztett következő javaslat elfogadása által határozta el az egybeolvadást a Polgári Takarékpénztárral:

Az Aradi Kereskedelmi Bank 1918. január 1-én egyesül, illetve beleolvad az Aradi Polgári Takarékpénztárba a következő feltételek mellett:

A Kereskedelmi Bank átadja, a Polgári Takarékpénztár pedig átveszi az Aradi Kereskedelmi Bank összes fiókjait, összes aktívát, és passzívát, továbbá a most alkalmazásban levő vezérigazgatót és az összes személyzetet. A részvényesek teljes kártalanítására az Aradi Polgári Takarékpénztár a mostani tőkeemeléssel kapcsolatban köteles minden egy darab régi részvény után 1 darab 1918-as szelvényvel ellátott Aradi Polgári Takarékpénztári kis részvényt adni, továbbá köteles az 1917. január 1-től december 31-ig terjedő üzleti évre az Aradi Polgári Takarékpénztár 1917. -vi közgyűlését követő napon minden egyes Kereskedelmi Bank részvény után 10 korona osztalékot fizetni. A Kereskedelmi Bank részvényesei részvényeiket 60 nap alatt tartoznak kicserélés végett átadni.

Élénk helyesítés követte a javaslatot, amelyet a közgyűlés Múlek Lajos dr. indítványára egyhangúlag elfogadott. Nikolits Döme részvényes hálás hangon fejezte ki elismerését Weissenburger vezérigazgató iránt és a részvényesek nevében sikeres munkálkodást kívánt neki a jövőre nézve. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Aradi betörők egy parochián.

(A „kegyeletos” tolvaj trükkje.)

Veszedelemes betörőket tett ártalmatlanná Beregi Sándor dr. rendőrfogalmazó, amikor a szegedi katonai rendőrségnél tett szolgálatot. A betörők aradi katonák, itt szolgáltak az aradi várban, ahonnan hamisított szabadságlevellel eltávoztak és hosszabb ideig bujkáltak.

Ugy történt a dolog, hogy a szegedi katonai rendőrség mint katonaszökevényeket elfogta Fried Móró segédszolgálatos katonát és egy másik aradi katonát. A vizsgálat során kiderült, hogy Fried és társa hamisított szabadságlevellel bujkálnak. A szabadságleveleket két gyulafehérvári őrmester hamisította, akiket távirati megkeresésre azonnal letartóztattak. A vizsgálatot Beregi Sándor dr. vezette, aki Fried Mórónál aranyneműt és 1600 korona készpénzt talált. Arra a kérdésre, hogyan jutott a pénzhez, a minden hájjal megkent, notórius betörő így válaszolt:

— Ékszerekkel kereskedem és innen van a pénz.

A vizsgálat alatt a szegedi katonai rendőrséghez megjött a hódmezővásárhelyi rendőrség körözőlevele, amely szerint Borsos János hódmezővásárhelyi római katolikus káplánt két katonát meglopta. A személyleírás teljesen ráillik Friedre és társára, akik természetesen mindent tagadtak, de a bizonyítékok súlya alatt mégis bevallották bűnüket. Rendkívül érdekes és agyafúrt módon lopta meg a két aradi katonát a káplánt.

Október végén egy délután beállított Borsos káplánhoz egy csinos megjelenésű katonát és elmondta, hogy elhunyt menyasszonya lelki üdvéért két misét akar mondani.

— Mennyibe kerül a két mise?

A káplán előszedte könyvét és megmutatta a katonának, hogy két mise elmondásáért 6 korona jár. A katonát ekkor elvett egy százkoronás bankjegyet és átnyújtotta a káplánnak, aki felnyitotta íróasztalának és egy másik asztalnak a fiókját és visszaadott a katonának a száz koronás bankjegyből. A katonát gavallér volt és tíz koronát fizetett a két miséért. Ezzel a katonát eltávoztat.

Fried Móró és társa az utcán elbujtak és megvárták, amíg a káplán elment, hogy egy temetésen funkcionáljon. Alighogy a káplán eltávozott, Fried bement a parochiára, a másik katonát pedig őrt állott az utcán. Fried Móró felfeszítette az íróasztal és a másik asztal fiókját és onnan 2600 korona készpénzt vitt el. A százmannyal Fried és társa átment Szegedre, ahol néhány görbe estét rendezett, amíg a katonai rendőrség mindkettőt elfogta.

A szegedi rendőrség a két katonát átszállította Temesvárra, ahol a hadosztály-bíróség mindkettőt előzetes letartóztatásba helyezte. Holnap hallgatja ki a hadosztálybíróség vizsgálóbírója Beregi Sándor dr.-t, aki ma este Temesvárra utazott.

Klofác a 28-asokról.

(Viktor Emánuel vitéz ezrede.)

Klofác, a hazaárulásért börtönbe vett, de onnan királyi kegyelemmel kiszabadult Klofác, egy vele beszélgető magyar újságírónak keservesen panaszkodott tegnap, a cseh katonák ellen elhangzó igazságtalan vádak miatt.

Mennyi igazságtalan vád hangzott el a cseh katonák ellen, — siránkozott Klofác — akik pedig sok helyütt kitünően harcoltak. Igaz, voltak esetek, hogy a cseh katonák megadták magukat, de kérdem, nem fordult-e ez elő magyar, német és osztrák katonáknál is? *Itt van például az annyira megharcolt prágai 28-ik gyalogezred*, amelynek még a zászlaját is elvették, de később visszaadták. Ez az ezred nagyon vitézül harcolt és csak akkor adta meg magát, amikor három oldalról került tűzbe. *Mit tehetek volna?* Csak mellékesen jegyzem meg, hogy árulásról annál kevésbé lehetett itt szó, mert hiszen az ezred vezetői annak idején német tiszték voltak és a németek is fogóságba estek. Egyébként ki kell jelentenem, hogy a cseh katonáknak a harctéren való viselkedése nincs semmiféle összefüggésben a cseh politikusok akciójával. Ha voltak olyan cseh katonák, akik kényszerítő ok nélkül adták meg magukat az ellenségnek, úgy ezt saját iniciatívájukból tették.

Ez a híres 28-as ezred, a prágai Viktor Emánuel ezred. Az olasz király volt a tulajdonosa. Egy hírlapírónak most birtokába jutott a Magyar Nemzeti Múzeum hadiléváltárában elhelyezett okmányról egy hivatalos másolat. Soha igazán jellemzőbb képét nem adták még a most való időknek, minthogy ez a parancs az olasz király nevével viselő ezred hősiességéről megemlékezik és egyúttal klasszikus válasz Klofác urnak Szól pedig ekképpen:

Ő Felsőge folyó év április hó 26-án kelt legfelsőbb hadparancsával elrendelte, hogy a III. Viktor Emánuel nevét viselő cs. és kir. 28. számú gyalogezred, mely Prága környékéről és Prágában nyeri kiegészítését, az ellenség előtt tanúsított gyávaság és megbízhatatlanság miatt feloszlattassék, tisztikara ellen a hadbírói eljárás megindíttassék, legénysége megtizedeltessék, a fennmaradók más ezredek között szétosztassanak és az ezred zászlója a bécsi arzenálba szállíttassék.

A hadparancs a harcvonalon álló összes ezredek előtt felolvasandó.

Őt tiszt és megfelelő számú legénység agyonlövése Szegeden már megtörtént.

Ennek a Monarchia és az osztrák-magyar hadsereg történetében egyedül álló intézkedésnek a története a következő:

Az ezred a kárpáti harcvonalon állott, kitűzte a fehér zászlót és parlamentereket küldött az ellenséghez azzal, hogy mint szlávok nem akarnak az orosz ellen harcolni, a tárgyalásnál kitűnt, hogy az ellenség, melyet oroszoknak néztek, nem orosz, hanem német katonaság volt. *A legfőbb hadvezetőség.*

Ennél gyorsabb és frappánsabb cáfolat még nem hangzott el.

Rosszul értelmezett katonai parancs.

(A kórházélelmező panasza a hadügyminiszterhez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A temesvári katonai intendatúra 1918. január 1-re felmondotta az aradi katonai kórházak élelmezését. A temesvári parancsnokság a lépésének az a magyarázata, hogy a katonasági házi kezelésbe fogja venni a kórházak élelmezését. De lehet több oka is, melyek között bizonyára nem utolsó az, hogy egyes vállalkozók nem mindig jártak el kellő pedantériával és kellő figyelemmel az élelmezés körül.

Egyik aradi kórházi élelmező Bruckler János ellen csak a napokban indult meg árdrágítás miatt az eljárás a katonai parancsnokság úgy látszik félt attól, hogy a jelenlegi kórházi élelmezők raktárai 1918. január 1-re teljesen kiürülnek, mert radikális lépésre szánta el magát. Elhatározta ugyanis, hogy az aradi kórházi élelmezők raktári készleteit lefoglalja és biztosítja.

Hogy ez a lefoglalás nem ment mindenütt simán és az utasításoknak megfelelően, arra vonatkozólag a következő értesüléseink vannak:

Folyó hó 7-én egy főhadnagy vezetése alatt körülbelül 15 szuronyos katonai jelent meg néhány polgári rendőr társaságában Koritnig Gizella aradi kórházi élelmezőnél a az élelmiszer raktárak kulcsainak átadását követelte. Majd miután nevezett élelmező ezt megtagadta, a kulcsokat erőszakkal elvették a az élelmiszer raktárak összes készletét kocsira rakták és elvitték.

A gyors rekvirálásról Koritnig Gizella a következőket mondotta el az Aradi Közlöny munkatársának:

— A múlt hó végén megkaptuk a temesvári hadtestparancsnokság rendeletét, amelyben 1918. január 1-re a katonai kórház élelmezését nekünk felmondotta. December hó 5-én erre felajánlottuk összes készleteinket a temesvári intendatúrának a tételről-tételre kimutattuk, hogy január 1-re körülbelül mi fog maradni. Egyszermind megkértük a katonai parancsnokságot, szíveskedjenek nyilatkozni e hó 15-ig, hogy hajlandók-e ezeket az élelmiszer készleteket átvenni, mert ellenkező esetben az aradi közlelmezés céljaira fogjuk felajánlani.

— Ajánlatunkra semmiféle válasz nem érkezett, ellenben 8-án 15 szuronyos katonai élén egy főhadnagy jött hozzánk a a legkevésbé sem előzekény modorban vonult az irodánkba, a magazinok kulcsát kérve tőlünk. A kulcsokat átadni nem voltunk hajlandók, de ő erőszak alkalmazásával azokat elvette. Midőn megkérdeztük, miért történik mindez, azt felelte, hogy jöttek lefoglalni az élelmiszereket. A lefoglalásnál azonban nem maradtak meg, mert mindent felraktak az odarendelt kocsikra a azonnal el is szállították az egész élelmiszer készletet.

— Hiábavaló volt minden tiltakozásom, hogy ez nem emberséges, de felesleges eljárás is, hiszen mi magunk ajánlottuk fel az intendatúrának a magazinok összes készletét és kértük is a főhadnagy urat, hogy szíveskedjék felmutatni nekünk az erre vonatkozó parancsot. A főhadnagy ur fel is mutatott egy katonai táviratot, amelyben a következő kitétel állott:

— Lebensmittel in Beschlag zu nehmen, umi magyarul annyit tesz: Élelmiszer lefoglalandó.

— A távirat szerintünk nem jelentette azt, hogy a raktárak készleteit a katonaságnak el is kell szállítani a azért tegnap átmentem Te-

mesvára, hogy a hadtestparancsnokságnál megkérdezzem, jogos volt-e az élelmiszerek elszállítása, vagy nem? Az intendatúrán azt a választ kaptam, hogy élelmiszerek elszállítására senkinek parancsot nem adtak, csak a készletek feljegyzésére.

— Az egész ügy rendkívül leverőleg hatott ránk, mert minden tiltakozásom ellenére nemcsak a kórház élelmezésére szükséges dolgokat szállították el, hanem egész családom élelmezésére szükséges anyagokat is a nagy mennyiségű marmeládót, paradicsomot és befőtt-féléket. De bántott az mód is, amellyel a lefoglalást megejtették. Bántott a főhadnagy urnak az az eljárása, hogy midőn a mérleget nem akartam kiszolgáltatni, a hivatkoztam arra, hogy hozzanak hivatalos mérleget a városkincstárnak, egyik katonáját „szuronyt szegező” állásba vezényelte, mire természetesen kénytelen voltam engedelmessé válni.

— A dolgot azonban nem hagyom annyiban. Az eset megtörténte után azonnal sürgönyöztem a hadügyminiszteriumnak Bécsbe a jelentést tettem a velem törtétekről. Felemlítettem a sürgönyben, hogy miután semmiféle törvényszéki vizsgálat, alatt nem állok, ilyen erőszakot alkalmazni velem szemben nem volt joga senkinek a nem hallgattam el, hogy a rekvirálók saját tulajdonaimat képező élelmiszereket is elvitték magukkal.

Szigoruan bizalmas!

(Rewentlowék titkos levele egy aradi urhoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny egyik olvasója, egy előkelő állásban levő aradi ur, küldte be a következő levelet, amely hozzá, mint igen bizalmas értesítés érkezett. Minden kommentár nélkül közöljük ezt a diszes írásművet, amely bizonyára mindenütt olyan fogadtatásban részesül, amelyet megérdemel egy olyan célt szolgáló levél, amely még utolsó-három és fél esztendőnek véres története után is zsidóüldözés előkészítésével merészel foglalkozni.

Hamburg, nov. 7.

L. Henigsenn főtitkár

Hamburg 24.

Szigoruan bizalmas.

Tisztelt Uram! „Bocsásson meg, ha egy olyan ügyben fordulok Önhöz, amelyről azt hiszem, hogy rokonszenvre talál az Ön körében is. 1915. év végén Berlinben szűkebbkörű megbeszélés volt, amelyen többek között Rewentlow Ernő gróf, Bartels tanár, Schmidt-Gibichentels, Lehmann dr. udvari tanácsos, Feitsch Tivadar, továbbá egy tábornok, egy kormánytanácsos, akik nevük elhallgatását kérték és az alulírott vettek részt. Arról tanácskoztunk, hogy miként használhatnók fel igen gyorsan azt a terhelő anyagot, amelyet a világháború a zsidóság ellen kezünkre adott. Tervünk az, hogy azonnal a háború befejezése után az anyag egy részét nyilvánosságra hozzuk. Többek közt megbíztak engem, hogy „A zsidóság a világháborúban” címmel egy füzetet adjak ki, természetesen megfelelő munkatársak segítségével. Már egy esztendeje

foglalkozom a terjedelmes anyag rendezésével, amennyire ezt egyéb munkám megengedi. Az a szándékunk, hogy az első kiadás megjelenése a zsidóságot is lepje meg. Ezért nem kerül közvetlenül a háború után a könyvkereskedésbe a füzet, hanem igen nagy számban fogjuk szétküldeni tiszteknek, tisztii egyesületeknek, gyárosoknak, föld birtokosoknak, kereskedőknek, ügyvédeknek, diákoknak természetesen mindegyiknek ingyen. Ez is szükségessé teszi, hogy a tetemes kiadási és szétküldési költségeket összegyűjtsük, mert nem szabad adósságot csinálnunk. Nyilvános gyűjtést nem eszközölhetünk, mert a tervet titokban akarjuk tartani és csak a megbízható elvtársak szűk köréhez fordulhatunk és mondhatom, hogy már is kedvező eredményt értünk el. Remélem, hogy Ön sem fogja megvonni támogatását.” Tisztelettel Henigsenn.

Ime a terv titokban maradt!

VÁROS ÉS MEGYE.

A város hadikölcsöne.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ismeretes, hogy a városi tanács egyik legutóbbi rendkívüli ülésén úgy határozott, hogy a város egymillió hadikölcsön-jegyzésére öt aradi pénzintézet, közöttük az Ipar és Népbank is lombard-kölcsönt nyújtson. A pénzintézetek kijelentették, hogy ajánlatuk, amelyet a VII. hadikölcsön jegyzésére és az eddigi kölcsönök konvertálására vonatkozott, december 14-ig kötelezi őket.

November 27-én az Ipar és Népbank visszavonta mindkét ajánlatát, bár a VII. hadikölcsön jegyzésére vonatkozó határozatot már fel is küldte a város jóváhagyás végett a miniszterhez. Az ajánlat visszavonása következtében a város most dilemma elé került. A pénzügyi bizottság Zubor Andor pénzügyi tanácsos elnöklésével ma délután tartott ülésén foglalkozott az Ipar és Népbank visszavont ajánlatával és az ennek következtében beállott helyzettel.

Adler Andor bizottsági tag leszögezte a tényt, hogy az Ipar és Népbankot december 14-ig kötelezi az ajánlata és ez alól felmenteni nem lehet.

A bizottság, minthogy ebben a kérdésben szükség van a tisztii főügyész véleményére, nem hozott érdemben döntést, hanem holnap délután 4 órakor ismét összejött és valamennyi bizottsági tag részvételével fog végérvényesen határozni, hogy még a szerdai közgyűlés kimondja az utolsó szót.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1917. évi december hó 12-én d. u. 4 órakor tartandó, fidesz tavi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak folytatóságos sorrendje. 24. Stauber József és társainak indítványa a szigorított rekvirálásnak mellőzés iránt. 25. A tanács előterjesztése a közös étkező felállítása ügyében. 26. U. az előterjesztése az 1918. évi világitási naptárnak megállapítása tárgyában. 27. Kaltenhuber Józsefné és társainak kérelme a kéményseprési díjaknak felemelése iránt. 28. A főispán urnak értesítése Magyar Sámuel dr. orvosnak Arad sz. kir. város tisztibeli tisztii orvosá történt kinevezéséről.

A fővárosi gázbotrány.

(Javult a helyzet. — Felszólalás a képviselőházban.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A fővárosi gázellátását a lehetőség határain belül a gázgyárak ismét megkezdik, de a régi állapot valószínűleg csak a hét végén fog ismét helyre állni. Az óbudai gázgyárban szombat óta a gyári munkásokon kívül száz bosnyák katona és ötven utász dolgozik az eldugult gázfejlesztő kamrák megtisztításán. Eddig sikerült azt az eredményt elérni, hogy a fővárosi gázellátását bizonyos mértékben biztosítsák.

A gázhiánnyal járó kalamitások a mai napon már megszűntek. A kórházak, gyógyszerárak, orvosi rendelőik, ma már ki is nyithatták a gázcsapokat. A resok délelőtt 11—1 óráig kinyithatók. A fürőkályhákat nem szabad használni. A közvilágítás is már lényegesen javult.

A székesfővárosi törvényhatósági bizottsága a szerdai közgyűlésén foglalkozik az óbudai gázgyár üzemzavarával. Napirend előtt teszik szóvá a botrányt és különösen a felelősség kérdését kívánják tisztázni. A gázgyár igazgatósága műszaki bizottságot alakított annak a megállapítására, hogy a felelős egyének megjelölésére jártak-e el. A bizottság egyik tagja Grütner Albert máv. igazgató tegnap egész délután Óbudán tartózkodott és felülvizsgálta a gázgyár vegyvizsgálatát a porosz-szénről.

A képviselőházban ma Rakovszky Iván tette szóvá a fővárosi gázgyár botrányát.

Szász Károly elnök bejelentette az elnöki előterjesztések után, hogy Rakovszky napirend előtti felszólalásra kért és kapott engedélyt.

Legegyszerűbb módja lenne a siker elérésére — mondotta — ha reprodukálná a főváros lakosságának felháborodását, mivel azonban komoly és súlyos kérdésszerű van szó, kerülni fogja a szenvedelmességet. Idézi a kereskedelmi miniszter jóhiszeműen tett nyilatkozatát,

amely szerint a szénellátás az idén kedvezőbb lesz, mint tavaly volt, de ennek ellenkezője hamar bebizonyosodott. Mindezek után a kereskedelmi miniszter október 28-án kijelentette, hogy alig van baj a szénellátás körül. Ilyen előzmények után történt, hogy a fővárosi lakossága december 7-én gáz nélkül maradt. A gáz hiányt követő hírlapi nyilatkozatsorozat még felháborítóbb, mint maga a szénhiány, mert a nyilatkozatokból kiderül, hogy senki se hibás, csak a felhasznált szén.

Polónyi Géza közbe szól: „Majd becsukják!”

Rakovszky megállapítja, hogy a szénbizottság is hallgat, mint a csuka és ez nem egyértelmű azzal, hogy nem hibás a bizottság. Rá tér arra, hogy Landwehr tábornok a közös élelmezés vezető miniszter a kormány megbízásával fog segítséget szolgáltatni a gázgyárnak. Landwehr iránt hálával kell lenni, mégis közjogi szempontból aggályosnak kell tartani ezt a beavatkozást. Serényi Béla kereskedelmi miniszter: A háború negyedik évében vagyunk, teljesen szén-szegény országban, ahol a gázszénnek minden darabját importálni kell. A szénügyeket a szénbizottság intézi, amely meg is tette a szükséges intézkedéseket. Közbejött a katonai okokból előállott vasuti torlódás, ami még Németországban is, ahol pedig bőven van szén, sok bajt okozott. Ilyen zökkenések a háborúban el nem kerülhetők. Ha a megállapodás szerinti szénmennyiségek beérkeznek, nem lesz semmi baj, ezt állította, ezt állítja ma is. A budapesti gázhiányt technikai hiba okozta. Pár nap múlva remélhetőleg helyre áll a gázszolgáltatás. A közönségnek szénrel való ellátása a lehetőség szerint történik. Itt is figyelembe kell venni, hogy behozatalra szorulunk, tehát a takarékoskodás elengedhetetlen.

teretéről. A közönség érdeklődéssel figyelte és tapssal honorálta a jóízű humorral duzzadó előadást.

Ezúttal lépett az egész természet zsúfolásig betöltő nagyközönség elé Dálnoki-Nagy Lajos. Viharos, meg-megújuló taps köszöntötte. Megható hangon kezdte olvasni azokat a kedves kis költeményeket, melyeknek melegsége és aktualitása mindenkit lebilincsel. Különösen a Darutoll című tapsokák hosszasan és lelkesen. A műsor utolsó száma a költemek Harag című kis drámájé volt. A budapesti Nemzeti Színházban egykor nagy sikert aratott kis színművet K. Kápolnai Juliska, Harmath Józsa, Forgács Sándor és Dellé színművészeink játszották. A darab finomságait kiváló készséggel jutatták mindnyájan érvényre s játékokat többször szakította félbe a közönség tapsa.

Ugy tudjuk, hogy Dálnoki-Nagy Lajos 30 éves írói működésének megünneplése nem mérült ki a Kőlcsey-Egyesület mai nagysikerű délutánjával. A Kőlcsey-Egyesület a színház igazgatóságával karöltve a színházban is előadta a költő színműveit s a befolyó jövedelemből kiadja Dálnoki-Nagy Lajos összes költeményeit. Maradandó emlékül a 30 éves zajtalan, de értékes munkásságnak.

* Színházi műsor. Kedd: Névtelen asszony. Szerda: Csárdáskirályné. Csütörtök: Hamlet. Péntek: Hamlet. Szombat: Délután A nagymama. Este: Leányvásár.

— Teilmányi—Vass hangverseny. Az aradi Vöröskereszt egyesület mai hangversenyét Teilmányi Emilnek és Vas Sándornak a művésze tette a magasabbrendű lelkék igaz gyönyörűségévé. A két művész lelke mintha szászorozva akarta volna visszasugározni a feléje szálló szeretetet, szinte átolvadt a nagy zeneköltők melódiáiba, melyeket csodálatos megér-

téssel tolmácsolt. A műsor első pontja Brams: D-moll Szonátája volt. A nagyszerű mű zenei mélységeit mindkét művész bravúros harmóniával érzékeltette s a visszafojtott lélekzetel figyelő hallgatóságot ellenállhatatlan erővel ragadták magukkal művészetük gyönyörű útján. Most Teilmányi következett egyedül. A művész nagyobb időben szenvedélyesen tanulmányozza és magyarázza Bachot. Aradra is elhozta e tanulmányozás értékes eredményeit s nagy elmélyedéssel, virtuóz készséggel játszotta el a nagy zeneköltő Partata D-moll művét. Nemcsak melegen érző s nemesen gondolkodó lelkét mutatta itt meg a művész, de azt a briliáns és boszorkányos technikát, melyhez foghatóat alig ismerünk. Egy egész zenekar élt hegedűjének hurjaiban, midőn a polifonikus szólamvezetés nagy mesterének mérész kompozícióját tolmácsolta s eleven piccátói csengtek, mint az üvegharang. A szünni nem akaró tapsra ugyancsak Bach-tól a Menuette II-öt játszotta ráadásul. Rövid szünet után Vas Sándor ült a zongorához és Chopin, Grieg, Dohányi műveit szóltatta meg. Nagy erő, ragyogó értelem, finom érzés s művészi poentirozás tette kiválóan értékesé ezt a játékot, melyet ráadásul kellett a művészek megtölgönni. Mióta nem láttuk is oly nagyot nőtt Vas Sándor az ő immáron krikristályosodott művészetében, hogy csak a legnagyobbakhoz mérhetjük őt. A műsor utolsó pontja Schubert C-dur fantáziája volt. A legszelebb népszerűség ennek a műnek jutott. Aki- ket talán a koncerttermekben ritkábban hallott Bach nem melegeit fel, elragadva hallgatták a lány melódiák költőjének egyik dalára írt szászszínű változatok csodás összhangját. A hiálás közönség alig akarta leengedni a pódiumról Arad két művész fiát, kik a közönség tapsait egy hájos irancia Chanson eljátszásával hagyták meg.

Z. A.
* A színházi iroda hírei. Kertész Vilmos, a buda-temesvári színház művészeinek az e hétre tervezett vendéjátéka makacs rekedtsége miatt elmarad és így a Tosca opera színrehozatala a jövő hétre van műsorra tűzve. — Leányvásár. Hosszabb idő óta pihentetett kifünő operett e hét szombat és vasárnap este kerül színre. — Hamlet. Shakespeare tragédiájára nagy gondot készült a társulat. Két esteen kerül előadásra, csütörtök és péntek este. A címszerepet Forgács Sándor játssza. — Ifjusági és népmes előadás. Szombat délután 3 és fél órakor Csike Gergely színjátéka, a Nagymama kerül előadásra, amelyben a társulatnak csaknem minden tagja részt vesz.

* Karácsonyra meséskönyvek. Ifjusági iratok és más aifandékművek Oláh Sándor és Tsa könyvtárában legelőnyösebben beszerezhetők. Telefon 2—30.

Fokozódó ágyutüz.

Berlin, december 10: A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadcsoportja: A tüzéségi tűz a flandriai arcvonalon és a Scarpe és St.- Quentin közötti területe egyes szakaszaiban dél óta fokozódott. Gramcourttól nyugatra kisebb gyalogsági csatákban elűztük az angolokat egynéhány árokrezshől. La Vaquerietől északra meghiusult egy angol előretörés.

A német trónörökös hadcsoportja: Az arcvonal különböző részein kisebb változásokban számos franciát elfogtunk. Számos helyen élénk tüzelés, amely a Maas keleti partján estefelé nagy erősségre fokozódott és nyugodt éjszaka után ma reggel újlag feleledt.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja: Bajor népfelkelők Burestől északra behatoltak a francia árkokba. Egy tiszte és negyvenegy főnyi legénységet fogtak el és néhány géppuskát zsákmányoltak. — Ludendorff.

MŰVÉSZET.

Dálnoki Nagy Lajos ünneplése.

A Kőlcsey-Egyesület segítségével Arad egész társadalma sietett tegnap a kultúrpalotába, hogy lélekben megölelje, kitüntesse azt a melegsziví: kiváló talentumu költőt, ki nagyszerű tehetségét harminc éven át Arad megye poros aktái alá temette. Már amennyire ezt a tehetséget el lehetett temetni. Mel az akák porfeli alól, ha olykor is, ki-kivülant a költészet aranyos lénye s a sötét hivatal-szobákból apró dalocskákat szálltak a világosságra. Az apró dalok után kis színművek következtek, vagy talán ezek mindenre is csoportba verődött dalok gyűjteménye volt? Az ébéri finomsága, tiszta líra...

Dálnoki-Nagy Lajos férfikora delén szakított azzal az élettel, mely eivonta eddig a poézistól s a boldogok országábi kívánczozott, ahol azok a szerencsések élnek, akik maguknak élhetnek. A Kőlcsey-Egyesület karján lépett be ebbe a világba, ahol annyi szeretet köszöntötte tegnap s oly sok siker várakozik még reá. A mint Lős Rezső tegnapi megnyitó beszédében mondotta: — Aradi írónak, valljuk Dálnoki-Nagy Lajost, de a mi ünneplésünk nem helyi jelentőségű, mert mi adjuk vissza a költőt az irodalomnak. A szép és hatásos megnyitó beszéd után Kápolnai Juliska asszony szaválta el Dálnoki: Hulló levelek című poémiáját részletező gondolat és erővel, majd Harmath Józsa asszony a költőnek egy megragadón kedves éi ötletes szatirját adta elő nagyszerű humorral. Mindkettőjüknek megérdemelt nagy sikerük volt. Zabor Andor színesen megírt megemlékezést olvasott fel Dálnoki irodalmi életének első sikereiről, a Harag Nemzeti Színházbeli előadásáról, Pletyka szerzőjének aradi ünneplé-

Várják az olaszok új offenzíváinkat.

(Megérkezett az angol segítség.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, december 10. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Olasz harcér: A Piave-forkolatánál a dési harminckettedik honvédgyalogezred rohamcsapatai elragadták az ellenségtől Bresanin hídfőjét. Hat olasz tisztet és kétszáz-húsznyolc főnyi legénységet fogtunk el, és tíz géppuskát zsákmányoltunk.

Vezérkar főnöke.

Berlin, december 10. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Olasz arcvonal: A Piave déltájában magyar honvéds csapatok rohammal elfoglalták a Capo s Letól Keletre levő Silcj olasz hídfőt és kétszáznál több foglyot ejtettek.

Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Genf. Az Havas-ügynökség jelenti az olasz harcterről: A magyar-osztrák és német front kezd megállapodni az assígiói-fensíkon. A heves ágyuzás és csapatösszevonások sejtetik, hogy Konrád hadserege csakhamar folytatni fogja a Bassano elleni mozdulatot. A legfontosabb az, hogy az olaszok ellenállást tanúsítanak és hogy támogatásban részesítik őket működésbe lépett francia és brit csapatok.

Lugano. Az olasz lapok jelentik a frontról, hogy az angolok a Montelló szakaszon

állanak, ahol a hegyi-front és a Piave vonal összeér.

Milano. Az a védelmi vonal, melyet az olaszok Asiago fensíkján elfoglaltak, a Scicoló szerint a Monte Karbelabar-nál kezdődik és a Monte di Valle Della-n keresztül Buze-ig húzódik, amely a Vall Frenzellán van. Az olaszok a Monte Grappa nyugati oldalán várják a támadást. A Giornale d'Italia kiemeli az osztrák-magyar ágyutüz rettenetes felmorzsoló erejét s a lövedékekben levő gázok és robbantó anyagok káros hatását.

Zürich. Az amerikai pénzügyi hivatal a következő hivatalos becslést közli a hadiköltségekről: 1917. évi augusztus hó 1-ig: Anglia 26705, Franciaország 16530, Oroszország 14250, Olaszország 5050, Egyesült-Államok 1600, a többi szövetségesek 3250, vagyis összesen 67414 millió dollár. — Ugyanezen becslés szerint Németország hadiköltségei 1917. Ausztria-Magyarországgé 9700, Bulgáriáé és Törökországgé 1450, vagyis összesen 30900 millió dollár.

Zürich. A svájci határról jelentik, hogy Haig tábornak állása a cambrai-i vereség miatt komolyan megrendült, utódjául Allenby-t a palesztinai csapatok parancsnokát emlegetik.

Radó Kálmán

és Deutsch Jozefin házassága (A milliomos leány férjhez ment.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A sokat hányatott, üldözött és gyakran az elmerülés veszedelme előtt álló hajó, melyet a hullámok hosszú időn át dobáltak, most végre révbe ért: Radó Kálmán aradi malomhivatalnok dispenczióval Bécsben házasságot kötött Deutsch Jozefin urleánnyal. A milliomos papa hiába vette üzöbe a szerelmes párt, hiába mozgatott meg embereket, hatóságokat, hiába halmozott akadályt-akadályra, az igazság, illetve két fiatal, szerelmes szív dobbanása győzedelmeskedett. Deutsch Jozefint nem lehetett eltéríteni határozott szándékától, nem lehetett elszakítani attól a fiutól, akinek egyszer ígéretet tett, hogy nem lesz senki másé, csak az övé és ezen ígéretét be is váltotta: Budapestről ahol társalkodónőjével, egy penzióban lakott, Bécsbe ment az ott időző Radó Kálmán után és az osztrák császárvárosban, minden rut intrika, minden kicsinyes gánosvetés, ellenségeskedés és fajsza dacára házasságra lépett azzal a fiúval, akit lelke rajongó üdéségével szeret.

A változatos, színes és szenvedésekben gazdag románc, amely a milliomos apa, a határozott jellemű, talán egy kicsit önféjűnek is mondható leány és a szívós, energikus kis magánhivatalnok között már oly régen tart, most végre konkrét fázishoz ért, ahonnan alig van visszatérés. Szomaházy István magyar regényíró hősei: a szerény, de a leányért való küzdelmében akadályt nem ismerő modern bőrlóvág és a milliomos leány, ki vérével ragaszkodik szerelmeséhez, kinek nem kellene férjnek fiatal hadiszállító, sem fehér mellényes börzespokulánsok, még kevésbé pálinka bárók, mondom, ezek a husból-vérből való szereplők érvényesültek. A póffeszkedő pénz-

fejedelem, ki ridegen elzárkózott a fiatalok elől, ki a szerelmet is üzleti alapon, tartozik-követelrovatozás szerint akarta elintézni, megbukott. Radó Kálmán mellett kifaragott a kedves Jozefin és feleségül ment hozzá. Tegnap már együtt jelentek meg Aradon a „Vadászkürt” étteremben és mindenki, aki a fiatalokat ismerte, boldogan nézte őket. Deutsch Jozefin — most már — asszony, ott ült velem szemközt és titokban elnéztem: hogy örül az életnek, hogy tud gyerekesen tapsolni, vidáman kacagni. Állta a fürkésző tekinteteket; nyugodtan ült férje mellett, aki mintegy büszkén hirdette, hogy im lássátok: győztünk és diadalmaszkodtunk.

Az Aradi Közlöny munkatársának ma alkalma volt beszélgetést folytatni Radó Kálmán ifjú férjével, aki a megkötött házasságról ezeket mondotta:

— Menyasszonyom az utóbbi időkben Budapesten a Central-penzióban lakott gróf Szent Genois társalkodónőjével. Nekem hivatalos dolgom volt Bécsben és menyasszonyom utánam utazott. Azt hangsúlyozottan mondom, hogy nem szökött meg, hanem utánam utazott a penzióból, ahol szabadon, felügyelet nélkül élt. Bécsben elhatároztuk, hogy régi tervünket megvalósítjuk és házasságra lépünk. A háború alatt ugyanis katonának gyorsan lehet házasságot kötni és mi ezt az alkalmat kihasználtuk. Eleinte azonban komoly akadálynak látszott az a körülmény, hogy idegen állambelieknek az Ausztriában kötött házasságuk csak úgy érvényes, ha háromszori kihirdetés után hat hétig ott laknak. Nekem ugyanis ezt a szabályt, illetve törvényt nem lehetett betartanom, mert katona vagyok és csupán öt napi szabadság állt rendelkezésemre. Öt nap alatt kellett elintéznem mindent, ami sikerült is.

— Ezen kívül még egy komoly akadályt kellett megvívunk. Magyar állampolgár ugyanis Ausztriában csak igazságügyminiszeri elő-

zetes engedéllyel köthet házasságot. Nekünk ez sem volt meg. Szerencsére magas összeköttetésem révén sikerült eljutnom a magyar miniszteriumba, a honnan sürgönyileg intervenáltak érdekelmben az igazságügyminiszternél. Dringend sürgöny ment és dringent sürgöny jött, melyben a házassági engedélyt megkaptuk. Ezen kívül elengedték azt, hogy hat hétig a házasságkötés előtt Ausztriában tartózkodjunk. Így minden veszedelem elhárítása után december 5-én Deutsch Jozefinnal házasságra léptem. Az esketésnél tanúk voltak: Augáffel dr. bécsi ügyvéd és Spira Jenő kereskedő. A polgári szertartás után az „Imperial” szállodában szűk keretek közt ebéd volt. Másnap Bécsből elutaztunk és most feleségemmel együtt itt lakunk Aradon édes anyámnál. Az árvaszéknél bejelentettük a házasság megkötését és kértük, hogy a folyamatban lévő ügyünket szüntessék be, mert már tárgyalanná vált.

Eddig a férj nyilatkozata. Hogy az após mit fog szólni, azt nem nehéz kitalálni.

Betöréssel gyanúsított orosz foglyok.

(A kisjenői kasszarablás eltűnt tettesei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megirta az Aradi Közlöny, hogy december 6-rol 7-re virradó éjszaka Kaufman Manó kisjenői kereskedőnek irodáját feltörték és onnan a 200000 korona tartalmú Wertheimszekrényt a tettesek elcipeltek és kifosztották.

Mint kisjenői tudósítónk jelenti, a csendőrség eddig még nem akadt a tettesek nyomára és többféle feltéves van arra, hogy a betörést kik követték el. Kaufman üzlete körülbelül husz lépésnyire van a község házatól, amelyet állandóan éjjeli őrk őriznek és ezek vették észre reggel négy órakor, hogy rablás történt az irodában. A nyomban megkezdett kutatás abból indult ki, hogy valószínűleg kőbor éigányok lehetnek a tettesek, mert arra vall az a körülmény, hogy a pénzszekrényt elcipeltek a községtől körülbelül három kilométernyire, annak hátulso falát felfeszítették, de a tartalmából csak a készpénzt és az aranyat vitték magukkal. Mint megirtuk, körülbelül 150000 korona értékű értékpapír volt a kasszában és ehhez a betörők hozzá sem nyultak. Ugyancsak érintetlenül hagytak 600 korona áru okmánybélyeget, mert tudták, hogy ennek árusítása is árulójuk lehet. Nem vitték magukkal a takarékpénztári könyveket sem és jellemző, hogy ezeket a könyveket meggyújtották valószínűleg azért, hogy a tűz mellett dolgozhassanak, de lehet, hogy bosszúból is, mert nem vehették azoknak hasznát. Ugyancsak érintetlen 85000 korona értékű hadikölcsönkötvény is.

Mint Kaufman Manó az Aradi Közlöny tudósítója előtt ma kijelentette, a kára körülbelül 10000 korona, mert 6180 korona készpénz, továbbá 500 korona értékű aranynemű, sorsjegyek és 6 darab takarékpénztári részvény: 4 Kisjenői, 2 Aradi kereskedelmi bankéi is hiányzik.

— A károm megterül, — mondotta — mert betörés ellen biztosítva volt az irodám. Arra a kérdésre, hogy véleményem szerint kik követték el a betörést, csak azt válaszolhatom, hogy úgy a csendőrség, mint én igen sokféle utbaigazítást kapunk, úgy, hogy el sem tudunk már azokon igazodni. A legérdekesebb ezek között az, hogy a gyanu most három orosz foglyra terelődik, akik a múlt héten megfordultak az üzletomban és akiket a betörés után egy koreszmában láttak mulatni, azt is megállapították, hogy sok pénz van náluk. A nyomozás folyik, azt hiszem, a csendőrség munkája sikerrel fog járni.

HIREK.

— **Beteg a külügyminiszter.** Bécsből jelentik: Czernin gróf külügyminiszter mára tervezett berlini utazása a miniszter hirtelen támadt rosszullete miatt elmaradt.

Gróf Czernin külügyminiszter berlini utjának hirtelen elmaradása kaposán nyugtalanító hírek terjedtek el. A külügyminiszter már napok óta nem érzi jól magát, a delegációk alatt is gyengélkedett, influenzába esett, de régóta tervezett berlini utjáról nem akart lemondani. Szombaton este felé a külügyminiszterium a lapokhoz közleményt küldött, a mely így szól: Gróf Czernin külügyminiszter Wiesner követel, a külügyminiszteriumi sajtóiroda főnökével és gróf Colloredo követségi tanácsossal Berlinbe utazott. Közvetlenül a vonat indulása előtt váratlanul el kellett halasztani az utazást, a pályaudvarról visszahozták a podgyaszt, mert a külügyminiszter influenzája a gyomorműködésre is kihatott és Steinlechner tanár kívánatosnak tartotta, hogy a beteg lehetőleg kímélje magát. Gróf Czernin nem fekszik ugyan, de nem megy be hivatalába és szombat este óta jakosztályában a karosszékben a kandalló előtt ülve fogadja a szakelőadókat, akik jelentést tesznek az ügyekről.

Bécsből jelentik: Czernin gróf külügyminiszter orvosai tanácsára ágyba feküdt.

— **Egy póstalagazgató hősi halála.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Az olasz harc-térről érkezett híradás szerint esernafalvai Kozmucza Kornél posta és táviráda igazgató, akit már a háború kitörésekor tábori posta szolgálatra osztottak be, automobil katasztrófa áldozata lett. A java férfikorában volt állami főtisztviselőt, hivatásának gyakorlása közben érte utól a végzet, amint egyik hivatalnokával szolgálati utat tett az udinei front mögött. Az automobil katasztrófa egy felrobbantott hid előtt történt. Kozmucza Kornél azonnal meghalt, a sofförnek és a másik tisztviselőnek könnyebb sebesülésen kívül egyéb baja nem történt. A szerencsétlen véget ért posta főtisztviselőnek a föle elvált és Kémeri Sándor álnéven ismert írónóval kötött házasságából származott egyetlen fia orosz fogságban van, rajta kívül még egy nővére gyászolja.

— **Szappanos István — udvari tanácsos.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A király Szappanos István volt országgyűlési képviselőnek kecskeméti lakosnak, aki tudvalevőleg a jövő évben tölti be születésének századik évfordulóját, az udvari tanácsosi címet adományozta.

— **Ferenc József olvasója gróf Széchenyi püspöknél.** Nagyváradról jelentik: Széchenyi Miklós gróf nagyváradai megyéspüspök azt az óhaját fejezte ki illetékes helyen, hogy szeretne néhány Ferenc József királyunk hagyatékából emléktárgyat kapni. A püspök kérésére most Erzsébet Mária főhercegnő, elhunyt királyunk unokája szép levél kíséretében megküldötte Ferenc József kedves olvasóját, melyet naponként használt. Viszonyásul csak azt kéri a főhercegnő, hogy a püspök mindennapi imáiban emlékezzék meg az elhunyt királyról és az emléktárgy küldőjéről. Ferenc József olvasója egyszerű vésett faszemekből áll, amelyek acél-drótra vannak felüvezve.

— **Kitüntetések.** A miniszterelnök ma leiratot intézett Barabás Béla dr. főispánhoz, akit arról értesített, hogy a Vilmos német császár védnöksége alatt működő Vörös Kereszt Egyesület több aradi urnót és orvost tüntetett ki, amiért kiváló érdemeket szereztek a német csapatok átvonulása alkalmával. A leirat szerint Vásárhelyi Janka, Haasz Erzsébet, Laczay Endréné és Kis Dávid dr. a német III. osztályú Vörös Kereszt-rend érdemkeresztjét kapták. A kitüntetéseket a főispán legközelebb fogja átnyújtani a kitüntetetteknek.

Az aradi törvényszék új elnöke. Budapestről telefonálja tudósítónk: A Budapesti Tudósító úgy értesült, hogy Grecksák Károly igazságügyi miniszter Szokolczay Lajos nyiregyházi törvényszéki elnököt, saját kérelmére az aradi törvényszékhez helyezte át ugyanilyen minőségbe.

— **Gyógyszertáreladás.** Hehs Vilmos aradi gyógyszerértulajdonos eladta a Kossuth Lajos- és Batthyány-utca sarkán levő gyógyszerárát Szondy János békéscsabai gyógyszerésznek.

(Magyar vér.)

Ki vérzett jobban, ki pusztult kegyetlenebbül és kik közül esett több fogoly? — vitatkoznak most e meddő kérdésen a magyar és osztrák politikusok. Jerzabek osztrák keresztényszociálista azt merte a nemzet szemébe vágni, hogy az osztrákok több katonát adtak, mint a magyarok, míg Stöger-Steiner közös hadügyminiszter ennek az elenkezőjéről tett nyilatkozatot, mondván, Magyarország aránylag véve alaposabban kivette katonailag részét a háborúból, mint a Lajtán túli testvérbírdalom. Ma pedig Polónyi Dezső szólal fel s azt mondja, hogy mindenütt, ahol harcolni kell, ahol vérrrel védik a földet, ahol az ágyuk pedálos elbugása reszketteti meg a levegőt, ahol a Halál ágyaz íromba nagy ágyakat, ott mindenütt magyar szó csendül az ajkakon, ott mindenütt ritmikus magyar dal zeng, miglen a Hinterlandban, a Banhofkommandókon, Spitalokban, magazinokban és egyéb kommandókon német, cseh, horvát és más nemzetiségi parancsok hangzanak. Szurmy Sándor honvédelemügyi miniszter Polónyinak adott válaszában azt mondja, hogy ugy a harc téren, mint az országmögötti részekben van magyar is, német is, úgy hogy senki sem lobbanthat semmit sem a másik szemére. A politikusok vitáját meddőnek tartjuk, mert se a magyar, s a német anyáka: nem lehet veszteségükért rekompenzálni. Annyi azonban tagadhatatlan tény, hogy a magyarok a negyedik esztendeje tartó gígaszi, mérközésben súlyosabban véreztek, mint a többi harcoló nemzetiségek. Przemysl-nél az aradi Szathmáry-bakák ezrei marsoltak a halálba, Rohatinnál a magyar huszárok százait némította el az orosz ágyutűz, a Kárpátok büszke bércei alatt somogyi bakák pusztultak, a duklai medencében, az izzó szorosnál, Bártia alatt, Homonna tájékán éppugy haltak halomra a mi szép, drága, szent fiaink, mint az Isonzónál a szegediek, az erdélyi havasok alatt a hős székelyek, a Dolomitokban a bihariak és az aradiak, Gorlicénél és ettől frontszakasztól fel egész az orosz várháromszögig mindenütt borsodi bakák, sárosi és zempléni honvédek, nográdi huszárok és egri fiúk verekedtek. Emlékezzék csak Jerzabek a galíciai kézitúsákra, a limanovai útközetre, amikor a mi délceg, dacos hős huszáraink leszálltak a lóról és a fegyver hőldogabb végével keltek halálos túsára az ellenséggel. Szurmay báró valóban közel harminc hónapot töltött a harc téren, de ezen idő alatt aligha hallhatott több magyar szót az egyes kommandókon, mint idegent. A magyar katona — szegény, meszesgödörökben aluvó szent testvéreink, ha tudnátok, mif mernek rólatok állítani gémberedett és gyáva osztrákok — mindig életét vitte vásárra a föld védelmében, mindig pusztult, fogott és most ez az ország valóban megérdemelne, hogy fia a jövőben más elbánásban részesüljenek, mint eddig részesültek.

— **Merénylet Clemenceau ellen?** Koppenhágából jelentik: Jó forrásból, de egyelőre ellenőrizhetetlenül az a hír terjedt el, hogy Clémenceau ellen merényletet követtek el. A merénylet revolverrel lőtt a miniszterelnökre, akit a golyó jobb vállán megsebesített.

— **A városi tisztviselők fizetésrendezése.** A városi tisztviselők ma délután tartott értekezletén Zubor Andor pénzügyi tanácsos beszámolt budapesti utjáról. Elmondta, hogy Barabás Béla főispánnal elvitte a közgyűlésnek a fizetésrendezésre vonatkozó határozatát a belügyminiszteriumba, ahol Fáy miniszteri tanácsos megígérte, hogy magára a fizetés rendezésre vonatkozó közgyűlési határozatot hamarosan jóváhagyja a miniszter, de a detektívek ügye, a szolgálati pótlék utáni háborus segély a pénzügyminiszter elé tartozik, ami komplikálja az egész ügyet. Az értekezlet elhatározta, hogy holnap délelőtt küldöttség keresi fel Varjassy Lajos polgármestert és megkéri, járjon el személyesen a miniszternél. Ezenkívül a küldöttség tisztelegni fog Barabás Béla főispánnal, akinek megköszöni eddigi fáradozását és megkéri, hogy továbbra is támogassa a tisztviselők ügyét. A pénzügyi bizottság mai ülésén foglalkozott a díjnyokok fizetésrendezési kérvényével és családi pótlékával. A bizottság a következő javaslatot terjeszti a tanács utján a közgyűlés elé: a fél éve szolgáló díjnyokok napi 4 koronát, a 2 éve szolgálók napi 5 koronát, az 5 éve szolgálók napi 6 koronát kapjanak. A családi pótlék ügyét a bizottság nem terjeszti a közgyűlés elé, mert még a tisztviselők családi pótlékára vonatkozó szabályrendeletet a miniszter nem hagyta jóvá és még arra sem jött válasz, hogy mi történjék a tanítók és tisztviselők állandó jellegű családi pótlékával.

— **Teaszur.** A Fehér Kereszt-szálloda tágas télikertjében tartotta meg szombaton délután a Polgári Jótékony Nőegylet idei második teadélutánját, mely minden tekintetben pompásan sikerült. A hatalmas terem zsufolásig megtelt disztigvált közönséggel. Elegáns, finom dámák, kecses fiatal leányok álltak itt a jótékony szolgálatában, akik mindent elkövettek, hogy a közönség jól érezze magát. A teadélutánon tombola is volt, amelyen értékes nyereménytárgyakat sorsoltak ki. A teadélután vidám hangulatban pergett le és a késő esteli órákban ért véget.

— **Házasság.** Ujfaluú Forró Géza Székely udvarhelyről házasságot kötött Joanovits (Jávor) Arankával Aradról.

— **Szünetelő gázgyár.** Salzburgból jelentik: Az itteni gázművek szénhiány miatt üzemüket beszüntették.

— **Adomány az Ujságíró Egyesületnek.** Az aradi Ujságíró Egyesületnek a Hungaria Aradi Pamutgyár Rt. 300 koronát adományozott. A nagylelkű adományért ezton mond köszönetet az elnökség.

— **Karácsonyi vásár.** Megirtuk, hogy a Nővédelmi Hivatal nagyszabású Karácsonyi vásárt rendez a Központi-szálló télikertjében a felállítandó Napközi-Otthon javára. Városszer-te nagy érdeklődés nyílvánul meg a Karácsonyi vásár iránt, amelyet a magas színvonalon álló rendezendő műsoros délután változatossá fog tenni. Az agilis rendezőség már megkezdte az előkészítő munkálásokat, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a rendezőség szebb-nél-szebb dolgokat fog felhalmozni, amelyből mindenki megvásárolhatja a karácsonyi adandékát.

— **Nem szabad élelmiszert rekvirálni.** Köz-hírré tesszem, hogy a városi adóhivatal tisztviselőiből alakított gabonaátvevő bizottságok a város területén kizárólag liszt és gabona feleslegeket rekvirálnak és semmiféle utasítást nem nyertek arra, hogy más élelmiszereket össze-irjanak. Amennyiben tehát valahol az alább említett élelmiszer cikkeken kívül akár egyesek, akár több személy rekvirálásokat kísérel meg kellő igazolás nélkül, ezen eljárás szabálytalan s a közönség saját érdekében teszi, ha rendőri oltalmat vesz igénybe. Varjassy Lajos, polgármester.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefon jelentés.

Részvesz az entente a béketárgyalásokon.

Stockholm. Pétervári táviratok szerint az orosz vezető körök igyekeznek elkerülni az entente-tal való szakítást és inkább rábírní szövetségeseiket a béketárgyalásokban való részvételre. A Pétervárott időző kövefek értekezletén Buchanon beszámolt a párisi konferencia határozatairól, amelyek értelmében igyekeznek elkerülni a szakítást Oroszországgal és hogyha az alkotmányozó nemzetgyűlés folytatja a megkezdett békeakciót, úgy bizonyos feltételek mellett az entente hajlandó részt venni e tárgyalásokon. Az Oroszország elleni represzáliáktól tartózkodnak. E határozatokat a francia nagykövet közölte a sajtóval. Kijelentése szerint Franciaország hajlandó a méltóságával és érdekeivel nem ellenkező béketárgyalásokban részt venni. A bolsevik körök kevés bizalommal viseltetnek az entente részvétele iránt. Nem titkolják a különbségeit, a döntést a holnapután összeülő nemzetgyűlésnek akarják átengedni.

Bécs. A Pester Lloyd-nak jelentik: Az Oroszországgal folytatott tárgyalásokon a delegátusok szerződés tervezetét készítették, ezt az orosz delegátusok kormányuknak bemutatni kívánták. A 10 napos fegyvernyugvás, melyről jelentést tettünk, 17-én

ér véget. A bizottság 11-én ismét összeült további tárgyalások céljából. Az orosz-román fronta vonatkozó fegyvernyugvás csak kiegészítése az előzőnek. A román kormány állásfoglalásáról nincs pozitív értesülés. Valószínű azonban, hogy Scserbasew tábornok a jassyi kormány tudtával járt el.

Rotterdam. A Daily News jelenti: A Pétervárott megtartott parasztszakszusa 432 szóval 89 ellen elfogadta a bolsevik kormány programját.

Kopenhága. A Pravda szerint Trockij rendeletére a Sveaborgban lévő tengeralattjáró angol legénységét, a bolsevik kormány elleni agitáció miatt letartóztatták. Buchanon jegyzékére, melyben szabadon bocsátásukat követeli Trockij kategorikusan megtagadta a szabadon bocsátását.

Stockholm. Pétervári jelentések szerint kínai csapatok bevonultak Karbinba, japán csapatok pedig Wladivostokba.

Kopenhága. A Pravda jelenti, hogy az orosz főhadiszállásnak Krilenko által történt meghódítása alkalmával Duchonin volt főparancsnokkal még négy más orosz parancsnok is elesett. A főhadiszálláson levő attasékat katonai fedezet mellett Pétervárra kísérték.

— **Egy elesett hős családját keresik.** Kaptuk a következő levelet: Tisztelt szerkesztőség! Volt derék katonám iránti kötelességemnek teszek eleget akkor, midőn a részéről még a háború első időszakában méltán megérdemelt, de csak most kiutalt nagy ezüst vitézségi éremet és Károly csapatkeresztet hozzátartozóihoz el akarom juttatni. Kiss József — polgári életben egy aradi-, vagy eszék megyei uradalomban fő- vagy számadó kanász — mint tartalékos szakaszvezető vonult be 1914. augusztus hó 26-án Gyulára és beosztatott a 4/35. menedzszadhoz, mely mint a 8. honvéd-menetezred egyik alosztálya 1914. szeptember hó 1-én Kulikow táján esett át a diós, de nagyon véres tűzkeresztségen, részt vett a janowi erdei harcokban, majd Przemysl első körülzárása alatt annak hősi védelmében. Kiss József tartalékos szakaszvezetőt kiválóan vitéz magatartásáért soronkívül őrmesterré léptette elő felterjesztésére az ezredparancsnokság. A 21 napi körülzárás alatt nehéz felderítő vállalkozásokban vitézségével és ügyességével kitűnt. Halálánál 1914. október 11-én, délelőtt 10 óra tájt mint szakaszparancsnok küzdött a temető táján, midőn szakaszát buzdítandó a közvetlen közeli és a leghevesebb tűzértségi és gyalogsági tűzben a rajvonalba felállott s egy repeszdarabtól találva Királyért és Hazáért teljesített kiünő szolgálat közepette elesett. Felesége és négy árva van, kiknek címe előttem ismeretlen, így az értékes emlékeket nem tudom eljuttatni hozzájuk és nem tudom őket szándékolni segélyben sem részesíteni. Igen kérem a tekintetes szerkesztőség szives támogatását ez ügyben. Címem: Bally János, honvéd-százados, Pécs, hadapródiskola.

— **Életunt asszony.** Burger Mártonné a György-utca 3. szám alatt levő lakásán az ajtó sarkára felakasztotta magát s mire észrevették, már meghalt. A fiatal asszony tettenek oka: életuntasság.

— **Hadiárva felruházása.** Az Aradi Gyermekfelruházó Egyesület, amely Üchtritz Amade Emilné védnöksége alatt igazán áldásos tevékenységet fejt ki, e hó 12-én, szerdán délután fél három órakor ruházta fel, illetőleg látja el jó téli meleg ruhával és cipővel az aradi hadiárva nagy részét a városháza tanácstermében. Az ünnepélyre Arad város közönségét ezutou is meghívja az egyesület elnöksége.

— **Aradi fényképész kitüntetés.** A f. évi 145. sz. honvédségi R. K. szerint Nagy Géza aradi fotóművésznek, a 38. honv. t. neh. tüz. ezredhez beosztott hadnagy gtnak, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása és kitűnő szolgálatai elismerésül a legfelsőbb dicső elismerés a kardokkal együtt adományoztatott.

— **A lefoglalt zsirt a közönség kapja.** Az Országos Közélelmezési Hivatal vasárnap táviratilag elrendelte, hogy a henteseknél lefoglalt 130 métermázsza zsirt és szalonnát a városi közlelmezési hivatal a város közönsége között ossza szét. A napokban meg is fog kezdődni a zsir szétosztása s így egyelőre meg fog szűnni a zsir-hiány.

— **A tej ára.** Közlörré teszem, miszerint az O. K. H. 117.613 | 1917. számú távirati rendeletével az 1438 | 1917. M. E. számú kormányrendelet 2. §-a alapján Arad város területére a tej legmagasabb árát a 130.000 | 1917. számú országos közlelmezési hivatali rendelet 4. pontjában Budapestre megállapító mértékben állapította meg, így tehát a tej ára Aradon 1917. november hó 24-től kezdve: a) a termelő és másfelől a tejkereskedő, tejszövetkezet, feldolgozó-telep vagy tejgyűjtő-állomás közötti viszonylatban ab feladó-állomás 80 fillér, b) a tejkereskedő, tejszövetkezet, feldolgozó-telep tejgyűjtő-állomás és másfelől, a fogyasztó közötti viszonylatban: kannatej nagybani eladásnál, zárt kannában való szállítás mellett 94 fillér, ugyanez kicsinyben, nyílt edényből kimerve 102 fillér, palacktej nagybani eladásnál 106 fillér, ugyanez házhöz szállítva kicsinyben 112 fillér. Varjassy Lajos, polgármester.

— **A polgári jótékony nőegylet által e hó 8-án rendezett teaestre nyereleménytárgyakat szivesek voltak küldeni:** Gyulányi Rezsönyé, Nachtnébel Ödönné, Torkos Lászlóné, Pozsgay István dr.-né, Pucher Szalay Erzs, Henics Jakabné, Koromzay Frigyesné, Szalay Antalné, Dományi Józsefné, öz. Andrényi Károlyné, Bloch Henrikné, N. N., Timáry Aranka, Szabó Zoltánné, Tagányi Istvánné, Tagányi Sándorné dr. Barabás Béláné, Persa Péterné, Gábor Miklós, Kristyóry Jánosné, Kintzig Gézáné, dr.

Borsos Béláné, Jegessy Károlyné, Steiner Jakabné, Steiner Istvánné, öz. Mittner Józsefné, Varga Imréné, Bonyhád Ilonka, Bignio Mária, Czergay Ilona, Mellinger Józsefné, dr. Avarffy Imréné. A meggyilvánult áldozatkészségért fogadják a nőegylet nevében hálás köszönetemet, öz. Purgly Lajosné, fővédasszony.

(*) **A Fehér Kereszt Egyesület** vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését Károlyi Gyuláné grófnő elnöklété alatt. Az évi jelentést Keler Lajos titkár ismertette, amely szerint az egyesület mindent elkövetett, hogy a gyermekhalandóság ijesztő méretét kisebbítse. Az egyesület az anyákat felkutatata és hathatós támogatásban részesítette. Az Urbán Iván pályázatra beérkezett pályázók közül az egyesület azokat az anyákat jutalmazta meg, akik a négy megélhetési küzdelem dacára tisztességesen nevelik fel gyermeküket. A közgyűlés jegyzőkönyvében mondott köszönetet a tisztviselői karnak, majd védnökökkül Barabás Béla főispánt és feleségét és Mülek Lajos dra.-t válsztotta meg. A közgyűlést Károlyi Gyuláné grófnő lelkes szavakkal zárta be.

A legujabb lakbérrendelet kapható Pichler papirkereskedésében (Bohus-palota.)
— **Dívtos névjegyek Kerpelnél.**

Aradról megszökött álügyvéd.

Becsapottak tömeges feljelentése.

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad város jobb társaságaiban Lucziu Jánost mindentűt, mint ügyvédet ismerték. A doktor ur a kávéházakban és éttermekben állandóan bösz irattáskával jelent meg a hóna alatt, a nyilvánosság előtt aktákat böngészett, nyugtákat irt alá, a borfiut kocsiért küldte és az emberek úgy tudták, éppen ezen viselkedéséből, hogy Lucziu ur nagyon elfoglalt, dus klienturával rendelkező aradi fiskális. Lucziu ur a bíróságokon is sokat megfordult, itt azonban tudták felőle, hogy csak egy egyszerű ügyvédi irnokocska, akinek jogászai ambíciói vannak. Künn, a folyosókon azonban már a felek előtt, a vidéki atyafiak, a tájékozatlan falusi kisgazdák és külvárosi polgárok szemében Lucziu doktor ur volt, aki lekezelte a parasztokat, megve-regette a vállukat és türelemre biztatta őket.

Az ál-ügyvéd összeköttetései révén megismerkedett igen sok emberrel, többek között Mayer Pál aradi lakossal is. A barátság során Lucziu egyszer pillanatnyi pénz-zavarba jött és arra kérte Mayert, hogy lenne szives őt kisegíteni. Az „ügyvéd“ urnak olyan megvesztegető, modora volt, hogy kérését Mayer teljesítette, sőt ezen kívül egy női aranyóráról szóló zálogjegyet is megvásárolt tőle. Lucziu azonban a zálogjegyet nem adta át, hanem csupán előleget kért és kapott erre. Természetesen később kitudódott, hogy zálogjegy nincs, ellenben a pénzt se adta vissza.

Sokkal súlyosabban fizetett rá Lucziu „fiskális“ ur barátságára Bele Lukrécia. A vakmerő fellépésű szélhámos első alkalommal azt ígérte a naiv embernek, hogy nagy protekciója révén állást szerez neki a pénzügyigazgatóságnál. Bele hitt és állandóan pénzelte Lucziut. Mikor az állás megszerzése nem sikerült, akkor azzal hitegette Belét, hogy a jószágigazgatósághoz fogja protezsálni, ahol komoly összeköttetései vannak, ezenkívül néhány befolyásos urral baráti nexust tart fenn. Hogy állítása valódiságáról Belét meggyőzze, néhányszor el is ment vele a jószágigazgatósághoz. Lucziu teljes otthonossággal mozgott az állami épületbe, sőt egyik-másik hivatalba látoga-

tást is. Egy alkalommal megszólította az irattár főnökét és kérdést is intézett hozzá. Bele látta, hogy Lucziut tényleg ismerik és teljes bizalommal volt hozzá. Természetes, a kijáró fáradtságaiért újabb összegeket csalt ki áldozatától.

Bele megírta a kérvényt és várt az értesítésre, ami csak nem akart megérkezni. Majd személyesen győződött meg a dolgokról és ekkor kitudódott, hogy az „ügyvéd” urat egyáltalában nem is ismerik a jószágigazgatóságnál.

Sikerrel operált Lucziu ur Rolkó Kálmán gyógyszerésznél is, akitől zsirszerzés címén vett fel előleget, ezen kívül patikai szereket vásárolt. A különféle szélhámosságok és csalások egész sorozatát követte el

az ügyvédi minőségben szereplő irnok. Ahol nem tudott a félelemtől pénzt szerezni, ott terményekben vette át az előleget. Általában Lucziu hiva volt az előleg-rendszernek és ahol csak tehetette, pénzeket vett fel.

Hónapokon keresztül zavartalanul „dolgozott” a jeles férfiú, míg végre megtették ellene az első feljelentést. Csak ez kellett, mert alig pár hét alatt a feljelentések lavínája indult meg az „ügyvéd” ur ellen.

Csalások és sikkasztások miatt ma lett volna a tárgyalás Uray József bíró előtt. A károsultak valamennyien megjelentek a mai tárgyaláson, csupán Lucziu ur hiányzott, aki — mint megállapították — megszökött Aradról. Az álfiskális ellen nyomozó levelet adott ki a bíróság.

Szigoritják a felmentettek behívását.

— Szurmay a magyarság véradózatáról. —

(Telefon.) Budapest. A képviselőház ma ülést tartott, melyet Szász Károly nyitott meg két óra után. Bemutatta Szigethy Lajos Budapest első kerületében megválasztott képviselő mandátumát. Az elnöki bejelentések után Bakonyi Samu a pénzügyi bizottság nevében tett jelentést a kiegyezési provizóriumról, a külkereskedelmi szerződések és az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatról. A Ház kimondja a sürgősséget a javaslat tárgyalására. Elnök jelenti, hogy Polónyi Dezső és Csermák Ernő sürgős interpelláció megtételére kaptak engedélyt. Polónyi a nemzet véradójának a törvény szerinti felhasználásáról, Csermák Ernő pedig a magyar internáltak sorsáról interpellál. Az interpellációkra a napirend után térnek át.

A napirend abból állott, hogy az elnök megállapította a holnapi napirendet, amely szerint a bankprovizóriumot és a kereskedelmi szerződések meghosszabbítását tárgyalják. Ezután Polónyi Dezső sürgősen interpellált a hadügyminiszternek az osztrák és magyar véradó felhasználása tárgyában a magyar delegációban tett nyilatkozatáról, amely szerint a magyar katonákat nagyobb mértékben használják fel, mint azt a törvény megszabta. Konstatálja, hogy nagy orosz tömegeket a határon annak idején feltartóztatni lehetett csak a magyar és székely vitéz ezredeknek köszönhető. Ha a magyarság nem azzal a lendülettel veti magát a harcra, akkor a háborúnak más alakulása lett volna. A csehek és orosz kospirációk megvalósultak volna. Valószínűleg azért van a cseheknek mai gyűlölete ellenünk. Mialatt a magyarok a Kárpátokban véreztek, az osztrákokat óriási tömegekben a front mögött alkalmazták. Bahnhofkommandók, Stationskommandók, fogoly táborok tömve voltak németül beszélő osztrák állampolgárral, minél közelebb jutottunk a fronthoz, annál több lett a magyar szó. A felmentéseknél is nagy az aránytalanság Ausztria javára. Ha földművelőinkkel tovább is így bánunk el, az éhség fog fenyegetni bennünket. Szemünkre hányják a csehek, hogy több magyar fogoly van, mint osztrák. Ez természetes, mert akik hátul lézengenek a front mögött, azokat nem lehet elfogni. Magában Przemyszlban 127 ezer magyart fogtak el, akkor Khuen-Héderváry a delegáció elnöke a király elé áll és szónoklatot tart, hogy mennyire bevált a dualizmus. Nem az vált be, hanem a magyar becsület és vitézség. Kéri a honvédelmi miniszter, hogy a magyar katonákat, akik a kvóta arányán túl tartatnak vissza, becsassa

haza. Hajlandó-e a felmentésekről statisztikát készíteni?

Szurmay Sándor honvédelmi miniszter kijelenti, hogy 27 hónapig volt az orosz fronton, ismeri a helyzetet. Nem áll az, hogy az összes állomásokon csak osztrákok szolgálnak, magyar pályaudvarokon, kórházakban nem szolgálhat, aki csak németül tud, ott magyarok vannak. Igaz, hogy a küzdő hadseregben a magyarok a kvótához képest nagyobb számban vannak. Ezt a törvényhozás rendelte el, mikor a hiányos ezredek pótlását megszavazta.

Polónyi Géza közbe szól: De az arányt nem változtattuk meg.

Szurmay: Másik oka az, hogy a magyar fajnak több alkalmas embere van, mint az osztráknak. A statisztika adatai szerint 167 százalékkal magasabb kontingenst adunk, mint Ausztria. Lépéseket tett, hogy ez fokozatosan megszűnjék, magyar zászlóalj helyett osztrákokat hívjanak be. A felmentések dolgában kénytelen bevallani, hogy további szigorítások lesznek, azonban elsősorban a földműveseket mentik fel. Statisztikát a felmentésekről még nem adhat, de már most jelenti, hogy márciusban a 19-től 24 évesig, kivétel nélkül minden felmentettet behívják.

Polónyi Géza közbeszól: Ausztriában is?

Szurmay: Feltétlenül!

Falusi Árpád közbeszól: Mi lesz a mezőgazdasággal, ha az orosz foglyokat haza küldjük?

Szurmay: Ez kérem külön dolog. Kéri válasza tudomásul vételét!

Polónyi és a Ház a választ tudomásul veszik.

Csermák Ernő levelet olvas fel, amelyben Svjácban internált magyarok szenvedéseit vázolja, akik katonai beosztás alatt vannak. Kéri a miniszterelnököt, hajlandó-e sürgősen segíteni rajtuk?

Wekerle Sándor miniszterelnök csodálja, hogy internáltakkal ilyen szigorúan bánunk, eddig semmi panaszt sem hallott ottani követünktől. Utána fog nézni és megfelelően intézkedni. A Ház a választ tudomásul vette. Ülés vége 6 órakor.

SPORT.

— Az Aradi Korcsolyázó Egyesület ma dél után öt órakor tartja közgyűlését a Baross-parkban levő csarnok épület helyiségében.

+ Választmányi ülés. Az Aradi Turista-Egyesület választmánya f. hó 11-én, kedden este 6 órakor saját helyiségében (Kultur-palota földszint, északi sarok) rendes ülést tart, melyre a tagok ezután is tisztelettel meghívottak és felkértek, hogy minél nagyobb számban megjelenjenek szíveskedjenek. Tárgy: az 1918-ik évi közgyűlés előkészítése és a jövő évi munkaprogramm megállapítása. Az egyesület elnöksége.

„Putifárné és József” a rendőrségen.

(Ha szemérmes a policia.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Van Aradon egy ismert és tekintélyes ur, aki bámulatos szeretettel gyűjti a „Putifárné és József” című különféle képeket és szobrokat. A nemes dilettáns nem riad vissza semmiféle fáradságtól, vagy áldozattól, ha arról van szó, hogy egy ilyen biblikus tárgy művet szerezzen. Mind-egy neki: ha értékes, ha nem, ha reprodukció, vagy eredeti, megvásárolja. Az évek folyamán sikerült is az aradi mügyűjtőnek sok „Putifárné és József” című mintákat szerezni, amiket féltő gonddal őriz nagy lakása egy-egy titkos zugában. Az itteni Chiggi mester a háboru kitörése előtt Velencében vett egy ilyen festményt. A képen egy pompás vörös hajú nő ábrázolta Putifárnét, amint József köpenyegé után nyúl. A mi nemes mügyűjtőnk becsomagolta a képet és örömmel utazott vele haza Aradra. Itthon azonban nem merte a képet a szoba falára feiakasztani, mert félt a család prudériájától és így az értékes vászon lekerült a kassza mellé. Szegény, szép és vörös Putifárné eldugva, poros zugban és elhagyatva volt kénytelen élni napjait, míg egyszer megpillantotta a házhoz járó borbély és rávetette szemét.

Ugy történt, hogy a borbély szíve megesett Putifárnén és azt mondta a rajongó Chiggi mesternek, hogy adja neki oda. Nem örökre, hanem csak azért, hogy üzlete falát díszítse vele. A ligáró oly megvesztegetően kérte a képet, érvelt, hogy jobb ha nála lesz a falon, mint itt eldugva, hogy végre a kép hozzá került. Másnap „Putifárné és József” már a fodrász üzlet falán díszlett és azt sokan megbámulták. A szakértők hosszan gyönyörködtek az élvágyó vörös nő plasztikus formáiban, nézték a dus felső kart, a nagy-szerű keblet és dicsérték az egykori olasz mestert, kinek keze alól a festmény kikerült. Így élt Putifárné és József a habozó műteremben, ahová egyszer bevetődött egy festőművész, aki, míg őt habozták, nem habozott a kép eredete után érdeklődni. A fodrász elmondott mindent, mire a festő elment a kép tulajdonosához és így szólt hozzá:

— Nemes uram, kölcsönözze nekem a képet, amit én le akarok másolni.

A mügyűjtő a legnagyobb készséggel engedett a kérésnek. Írt egy levelet a borbélynak, melyben utasította, hogy az olajfestményt adja át a festőművésznek, aki azt le akarja másolni. A borbély azonban annyira megszerette a József után álızó Putifárnét, hogy a képet nem adta ki, mondván, hogyha a képet a falról leveszi, ott folt marad, amit ő most nem tud bemázoltatni. A festőnek azonban a harctérre kellett menni, a képet szerette volna reprodukálni és így ismételt elment a kép tulajdonosához, közölve vele a helyzetet. A tulajdonos most már erélyesebben szólt a borbélyra, aki azonban a levélre se akart reagálni és így az ügy az aradi rendőrségre került: idegen ingó visszatartása címén feljelentést tett a tulajdonos a borbély ellen.

A rendőrségről egy jámbor és szemérmes hatósági közeg jelent meg a fodrász üzletben, aki mikor a képet meglátta, elpirult, mint egy tizenhét éves kisleány. A hatósági férfiú közölte a borbélyal, hogy a képet elviszi. Ugy is volt. Mielőtt azonban „Putifárné és József” a rendőrségre került volna, a szemérmes és szűgyenlős hatósági közeg azt leragasztotta és hivatali pecséttel látta el. Bevitték a képet a rendőrségre, ahol később megjelent a mügyűjtő. Ekkor a szemérmes rendőr morálpredikációba fogott és így szólt a kép érdekmes tulajdonosához:

A kép itt van, de én papírral takartam le, mert az szeméremért. Nem illik egy öreg urhoz, hogy ilyen nudításokat tartson a lakásába. Ezekben a súlyos időkben tessék a képet letakarva tartani, nehogy az illetéktelen szemek elé kerüljön.

A jó, öreg rendőr súlyos kritikája után a kép végre elkerült a festőhöz.

KÖZGAZDASÁG.

— Az aradi pénzügyi tisztviselők szervezkedése. Az aradi pénzügyi tisztviselők vasárnap délelőtt tartották alakuló közgyűlésüket a városházán. Az alakuló közgyűlésen az aradi pénzügyi tisztviselők és tisztviselőnői teljes számban megjelentek. Az alakuló gyűlést *Billich* Miklós, az Aradmegyei Takarékpénztár főtisztviselője nyitotta meg. Ezután megalakították az egyesület tisztikarát, amely a következő: elnök: Perzsa Péter, az Aradi és Csanádi Gazdasági Takarékpénztár, alelnök: Matesowsky Károly, az Aradmegyei Takarékpénztár, titkárok: Sugár Károly az Aradmegyei és Lukács Emil a Aradi Első. Jegyzők: Vasits György az Aradi Első és Moldován György, a Viktoria tisztviselője és pénztáros Somogyi József, az Aradmegyei Takarékpénztár tisztviselője. Ekkor az elnöki széket Perzsa Péter foglalta el, aki úgy a maga, mint a tisztviselői kar nevében megköszönte a bizalmat. Az alapszabályok felolvasása után Lukács Emil titkár szólt fel és kifejtette az egyesület célját, amely nem a harc, hanem a békés megértés. Az országos egyesület átiratának tudomásul vétele után az alakuló közgyűlés véget ért.

— Az üzleti záróra megrövidítése. Budapestről telefonálta tudósítónk: *Serényi* Béla gróf kereskedelmi miniszter ma kijelentette a képviselőház ülésén a gázgyári munkások miatt hozzántézt kérdésre adott válaszában, hogy január elsejétől okvetlenül megrövidíti az üzleti zárórát és öt óraker kell zárni a boltokat.

— Értékpapírok árfolyama. A budapesti tőzsdén a következő árfolyamok voltak: Magyar Hitel 1140—62, Osztrák Hitel 810—30, Agrár bank 839—70, Fabank 770—88, Hazafi bank 532—50, Kereskedelmi bank 5400, Magyar bank 798—805, Konkordia malom 640—90, Saigótarjáni 943—95, Rimamurányi 934—60, Ruggyanta 930—50, Fegyvergyár 860—40, Ganz-fabricsz 3850—30, Nasic tannin 2730—700, Klotild vegyipar 520—600, Osztrák-magyar állami vasut 920—58, Adria tengerhajózási 1720—1800, Atlantika 1400.

— Hadikölcsönjegyzések. Az Aradi Ipar-és Népbankhoz ma a következő jegyzések érkeztek: *Endrődől*: Juhász Lajos 2000, Sztan-esik Elek 2000, Varga Mátyás 4000, Nádori Péter 1000, Hegedüs Lajos 1000, Hunya István 3000, Fekés István 2000, Oláh András 6000, Hornok András 1000, Gubuznai Vince 1000, Hegedüs András 1000, Kurilla Vendel 1000, Habzda Mihály 1000, Varga Elek 2000, Dinya Mihály 1000, Büsi János 1000, Szabó Ignác 1000, Giricz György 1000, Uhrin Elek 1000, Gellai István 1000, Dunya György 1000, Fillermon Zsigmond 1000, Timár István 2000, Csuvar Mátyás 1000, Hegedüs István 1000, Dunya János 1000, Kocsáros Imre 1000, Martinák István 1000, Porubcsánszky András 1000, Giricz Lajos 1000, Hegedüs István 2000, Venczák István 3000, Giricz János 1000, Szujó István 2000, Kunya Julianna 3000, Hornok János 2000, Soező János 2000, Timár János 2000, Timár Imre 4000, Szabó Máté 2000, Timár Mátyás 1000, Uhrin Mihály 2000, Dávid Elek 1000, Pihtér Lajos 2000, Varju József 3000, Bukovi Imre 3000, Látkecki Imre 1000, Csuvar István 1000, Varju György 2000, Hanyecz Elek 1000, Uhrin József 2000, Gellai Vince 2000, Hunya Elek 10,000, Sztan-esik István 2000, Timár Pál 3000, Galambos József 1000, Zav Mihály 2000, Mészáros János 1000, Timár Gergely 2000. *Székuvarról*: Barua

Jeruzsálem kapitulált.

Erkezett reggel 3 óraker.

Amsterdam. A Central News jelenti: Az alsóházban Bonnar Law közölte, hogy Jeruzsálem kapitulált.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A keleti frontról a fegyverszünet lefoiyásáról a következőkről értesülünk:

A keleti front főparancsnokának főhadiszállás álláshelyén megjelent orosz delegátusok meghatalmazásának kicserélésénél kitűnt, hogy ők az összes hadviselők összes pontjára szóló fegyverszünet létkésítésével kívánnak tárgyalni. Ebbe mi nem megyünk bele, mert Oroszország szövetségesei sem nem voltak képviselve, sem nem volt az orosz küldötteknek tőlük erre meghatalmazásuk. Mi tehát csak az orosz fegyverszünet irányában kezdetünk tárgyalást. Az oroszok oiy fegyverszünetről beszéltek, hogy aztán az összes hadviselők közötti általános béketárgyalások következhessek nyom

ban utána. Ezt meglepéddel vettük tudomásul. A béketárgyalásra azonban egyik félnek sem volt felhatalmazása. Az orosz delegátusok fegyverszüneti feltételei katonai helyzetük szempontjából bámulatosan megszerte mentek. Kivánták a rigai öbölbeli szigetek kiürítését, anélkül, hogy ők csapatokat a frontról visszavontak volna. Azt kívánták, hogy a hat hónapig tartó fegyverszünet alatt a mi csapataink maradjanak a keleti fronton, sőt még pihenő szállások elfoglalását sem akarták megengedni. Ezeket mi nem fogadtuk el. A megbeszéléseken kitűnt, hogy az említett szigetek kiürítésén kívül, minden pontra lehetővé válik a megegyezés. Az orosz delegátusok Pétervárról új utasítást kértek és megállapodtunk a tíz napos fegyvernynyugvásban. Ez a rövid lejáratu megállapodás kedvező előjeleket tekinthető a jövőt illetőleg.

Demeter 6000, Berar Ambrus 6000, Kleindl József 5000, Kis Mihály 2000, Borár György 4000. *Sámszonról*: Kocsandi István 10,000, Szücs Ferenc 2000, B. Horváth János 1000, Kovács István 1000, Túr Sándor 2000, Frank Ignác 5000, Kovács József 1000, Beesenyi Ferenc 2000, Iványi Mihály 1000, Timesák János 1000, Korözi János 2000, Makoviczki János 10,000, Iványi József 1000, Tóth József 2000, Riedeg Pál 2000, Herezeg Mihály 5000, Horváth István 1000, Kovács János 1000, Bakos Pál 2000, Kvasz János 1000, Baráth Lajos 1000, Valkai István 1000, Hajdu Balint 1000, Ramasz Károly 2000, Székács Lajosné 3000, Székács Lajos 10,000, kisebb jegyzések 1500 korona. *Gromáról*: Mezyeri Mihály 1000, Kocsis Sándor 1000, Erdői Mihály 2000, Gyöngy Mihály 1000, Tóth Lajos 1000, K. Szabó Balint 1000, Dékány Terézia 10,000, Iványi István 3000, Szabó József 1000, Kovács G. Lajos 2000, Bogár István 4000, K. Kovács Antal 2000, Herdi Ferenc 5000, Tóth Gyula 4000, Szücs Antal 1000, Tarcz Mihály 1000, Kábarecz Mihály 1000, Vincze Terézia 2000, Béres Mihály 2000, Braun Magda 2000, Kru-csó Gábor 1000, Imre András 2000, Kiss Imre 1000. További jegyzések: 118,000, összes eddigi jegyzés: 6,959,000 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma 1,021,000 koronát jegyeztek. Ebben az összegben belefoglaltatik a Weitzer-vegygyár 250,000 koronás jegyzése is. Az összes eddigi jegyzés 5,822,950 korona.

— A várnegye hadikölcsön jegyzése. Aradmegyei törvényhatósági bizottsága e hónap 18-án délelőtt 9 óraker rendkívüli közgyűlést tart, amelyen ki fogja mondani, hogy a várnegye a mezőgazdasági alap terhére 100 ezer korona értékű 6 százalékos VII. hadikölcsön-kötvényt jegyez.

— Az esztergom-kovácspataki helyi hajójáratok megszüntetése. A Magyar Királyi Folyam-és Tengerhajózási R.-T. igazgatósága közhírré teszi, hogy az esztergom-párkány-kovácspataki helyi hajójáratokat jégveszély következtében további intézkedésig megszüntette.

— A vukovár-újvidéki hajójáratok meghosszabbítása. A Magyar Királyi Folyam-és Tengerhajózási R.-T. igazgatósága közhírré teszi, hogy menetrendszerű vegyeshajójárait Vukovár és Újvidék között tekintettel a jelenlegi viszonyokra az eddig is érvényben volt menetrend szerint folyó évi november 30-tól további intézkedésig fenntartja.

TÖRVÉNYSZEK.

§ „Románia máre“. Még a román háboru kitorése előtt történt, hogy egy gyulai kereskedő-külföldi cigarettá- és dohánytár-cákat rendelt egy németországi gyárostól. A kis szelencék román nemzeti motívumok-tól ékes képekkel voltak díszítve. Összesen

mintegy 1500 darab tárca jött Németország-ból Aradon át Gyulára és azok négy csoportra voltak osztva. Az egyik csoporton néhai Károly király fényképe díszlett, a másikon a pétervári háboru jelenetei voltak megrögzítve „Viktoru“ felirással, a harmadikon egy román tengerész állott kibontott zászlóval és végül a negyediken Románia női géniusza tekintett le. A küldeményt az aradi vámbívnál gyanusnak találta és lefoglalta. Ugyanakkor megindította ez ügy-ben vizsgálót az aradi királyi ügyészség, mely a lefolytatott vizsgálat során megállapította, hogy a gyulai kereskedő nem bü-nös, ellenben a „Románia Mare“ eszméjét hirdető tárgyakat az izgatásra alkalmasak-nak találta és elkobozta. Az 1500 dohány-tárcát ma csomagolták össze *Morocza Dénes* királyi ügyész szobájában.

A MOZI.

* *Jirénia színház mősora.* Kedden és szerdán: *Ilja Damas Sándor: Pierre Clemenceau.* Csütörtök és péntek: *Dosztojevszkij: Raskolnikov.* Szombat és vasárnap: *Hella Moya film IV.: Lavinaomlás.*

* *A mozgóda hírei.* *Pierre Clemenceau (Dumas regény az Urániában.)* A színház ma mutatja be valóban dicséretreméltó izléssel kiválasztott irodalmi filmjét és ennek keretében bemutatja a világhíres Dumas drámát, mely a legelső irodalmi filmek egyike. A jelenkor legnagyobb moralistája és egyszersmind a XIX. századbeli francia drámaírási nagy mesterének egyik legnagyobbstílusú munkája éppen a Clemenceau. Mély, igaz emberismeret tárkröződik vissza ebből a regényből, egy olyan rejte-nesen izgató történetet ilyen magas irodalmi mű-vőn egyáltalában nem találunk a világirodalom-ban. Ezt a kiváló művet dolgozza fel a mozi film amelynek bírálatául elég annyit mondani, hogy a rendező nagy gondot fordított arra, hogy a műnek irodalmi és művészi értéke ne veszítsen. de egyenesen tökéletesbbedik. — *Raskolnikov. (Bűn és bünhődés.)* *Dostojevszky* öröksej regénye, melyben az aradi Nemzeti Színház tehetséges tagja, *R. Tóth József* játszik egy fe-lentős szerepet, legközelebb az Urániában.

Molnár Ferenc — az Apollóban. (A Pál-ut-cai film bemutatója.) Kedden mutatja be az Apolló-színház Molnár Ferenc örökbecsi diák-regényét, a Pál-utcai fiukat. Ez a végtelenül bá-jos és megrható regény nevszólván kíváncsokor a filmre. A diákélet minden mozzanata, apró örömei és bánatai, a diáklelkek lázas forrongá-sai, az alapjában véve kicsiny, de a diáknem-k mégis óriás jelentőségű történetek mind hűen vannak megörökítve ezen a filmen. A Pál-utcai grund ezer rejtett öröme és boldogsága, a „Pál

utcaiak" és a „vörösingesek" heves küzdelmei, a szegény kis Nemecek halála mindvégig lekötik a közönség érdeklődését és itt-ott egy meghatóbb jelenet könyveket is csal az érzékenyszüvek szemébe. A film az Astra-filmgyár jól sikerült munkája. Eredetileg az Apolló-színháznak a „Vengerkák" című filmét kellett volna bemutatnia, ez azonban a rendetlen vonatkozlekedés miatt nem érkezett meg idejekorán és így csak e hét végén kerül bemutatásra. A Pálutcai fiuk még két napig marad műsoron.

Mire megvönülünk I. része osztrótkön az Erzsébet mozgószínházban. Jókai Mór halhatatlan írónk egyik legkiválóbb regényét dolgozta fel e-képben az egyik legnagyobb filmgyár. Azt hisszük, kevés ember volna, aki ne olvassa örömmel és elragadtatással Jókai bármelyik regényét, de különösen a „Mire megvönülünk" című hatalmas alkotását, aki nem olvasta még, az is szívesen nézi meg e filmet, amikor egy ily elsőrangú témáról és az egyik legsikerültebb magyar filmről van szó. Igazán nehéz volna e kép tartalmát tárgyalnunk, mert ily regényt csak szemmel láthatólag filmen lehet igazán élvezni. — Vasárnap Mr. Harrison bandája című banditátörténet kerül bemutatásra.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1917. évi december 11-én, kedden

B. Bérlet.

B. Bérlet.

Névtelen asszony.

Színmű 5 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

NYILTÉR.

Az ezen rovát alatti közlötökkel nem vállalunk felelősséget.

Központi textilipar részvénytársaságnak

Pankota.

Miután azon kötelezettségének, hogy az instructió még ki nem fizetett részét kifizesse, sem szóbeli, sem levélszerű, sem közjegyzői felhívásomnak eleget nem tett, ezúton hívom fel, hogy kötelezettségének annál is inkább eleget tegyen, mert egyezségünk értelmében, amennyi-

ben kötelezettségének eleget nem tesz 42 óra alatt, bérletemet jogtalanul bitorolja és így nemcsak mint adósom, hanem mint jogtalan bitorló ellen is kénytelen leszek bírói úton eljárni.

8400

Bacsoni Kálmán.

CSAK RÁDIUM

SÓSBORSZESZT

használjunk test és egészség-ápolásra.

Nagy üveg ára ... 12.—
Közép üveg ára ... 6.30
Kis üveg ára ... 2.20

Gyártja:

A Dunánfali Gazdasági Szeszgyárosok
Szeszfinomító Részvénytársasága

Nagykanizsán. 4981

Képviselet: Erényi Tivadar, Arad,
Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11-48. sz.

28736—1917. kb.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a gyertyakészletek bejelentése, zár alá vétele és közszükségleti célokra igénybevétele, valamint a gyertya elszállításához szükséges igazolványok és a gyertyákért követhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kelt 3850—917. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzé:

Bejelentésre kötelezettek a gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok és mindazok, akiknek birtokában (őrzetében) 100 kg. vagy annál nagyobb súlyú gyertyakészlet van.

Bejelentés alá esik a bejelentésre kötelezett birtokában álló akár saját, akár idegen helyiségben őrzött minden gyertyakészlet, a viasz és ceresingyertyák kivételével, tekintet nélkül a gyertyának belföldi vagy külföldi eredetére.

A bejelentésre kötelezettek kötelesek készleteiket 1917. évi november hó 10-ik napján volt állapot szerint bejelenteni.

A bejelentéseket az Olaj- és Zsiradékügyi bizottság országos pest, V., Sas-utca 20. szám) címére kell beküldeni.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok birtokában levő mindazok a gyertyakészletek, a

melyek bejelentendők, a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalat gyertyaért készpénzüzetési engedély nélkül, vevő vasut(hajó)állomására bérmentesen feladva 100 kg. csomagolt vagy nemcsomagolt súly után ládával együtt 280 koronánál nagyobb összeget nem követelhet.

Kicsinyben árusító kereskedők: egy tizenhatod kg. súlyú gyertyaért darabonként (8 db) 11 fillérenél; egy harmincketted kg. súlyú gyertyaért (16 db) 11 fillérenél; egy hatvanad kg. súlyú gyertyaért darabonként

(30 db) 500 gramm) 6 fillérenél nagyobb árat nem követelhetnek.

Oly gyertya, amelynek súlya nem felel meg az előbbi pontban felsorolt súlynak, csakis súly szerint adható el és az ilyen gyertyaért kilogrammonként legfeljebb 3 korona 50 fillér követelhető.

Aki a jelen rendeletet vagy az annak alapján tett hatósági rendelkezést megszegi, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. november hó 21.

Green, főkapitány.

Viszketegséget,
gömbör, ruh leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti
„BARNA ZSIR"
Nincsen szaga, nem piszkos. Mindig eredeti pecsétet Dr. Fleisch-féle kérjünk. Próbát tegyél 1.00 w. nagy tégely 3.—k. Csak a nagy tégely 8.—k. Kapható Aradon, Hajós Arpad gyógyszerárúháznál, Andrássy-ter. 2. 1151

Matteine-féle

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintéshez alkalmas patkány- és egérintőszert baciust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintőszere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintőszert baciust árjai:

1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 12 K.

1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine"
vegyszerlaboratórium

Arad, Boros Beni-ter 1. szám
Dr. Isprávník-ház.

Telefon 10—45. 501

Ruha festék

minden színben, kipróbált jó minőségű, csomagja 50 fillér, kereskedőknek 150 csomag K. 47.— frankó utánvétellel szállít

Friedmann Herman,

Szatmár. 8393

Eladó

egy függőleges olajprés, tökmagzúzohenger és egy pörkölő. Továbbá egy fekvő kukorica morzsoló gézhajtásra, közönséges álló perselyek, transmissiók és szíjkerékek. Cím: 6382

Ney Adolf, Apáti, (A adm.)

Kárpitos műhelyünk vezetésére elsőrangú szakembert keresünk.

Felvételet továbbá egy butoresomagolásban teljesen járatos asztalos, ki egyszersmint a raktárnoki teendőket is végzi. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével 8349

Székely és Réti Erdélyrészi Butorgyár Részvénytársaság, Marosvásárhely címére küldendők.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. e. közönséget, hogy helyben: Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em. egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem betegekemet. foghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás utján), Aranyhídak, aranykoronák, mindennemű kauscsuk fogazatok, szájpádás-nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgam, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díjazás mellett készíttetnek. Belső partfogászatát kérve tisztelettel Mohr Jeannetta, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. e. 8—12-ig, é. n. 2—7-ig. Vidékiek 24 órán belül kielégíttetnek. 401

Feltételeink

amortisációs kölcsönökre, ház és földre:

95. Árfolyammal 50 évi törlesztésre K	5.22
40	5.56
55	5.83
97. Árfolyammal 50 évi törlesztésre K	5.43
35	6.02
25	6.26
15	6.40
99. Árfolyammal 50 évi törlesztésre K	5.86
35	6.41
25	7.31
15	9.70

Ugyanitt földök, szőlők, házak adás-vétele közvetítjük.

mire megbízások kértnek.

Szűcs F. Vilmos

a nagyszabedű földhitelintézetet köpv. elölje
Arad, Karolina-utca 10.

Tisztelettel értesítem Aradváros és Aradmegye n. é. közönségét hogy a Deák Ferenc-utca 29. szám alatt a volt Oszizmadia-főle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett) megnyitottam. Kitűnő konyha. Abonensek elfogadtatnak. Tisztán kezelt italok.

Nagyrabecsült pártfogásért esedezik

Lőkövits Rózsika.

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Részvénykibocsátási hirdetmény

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1917. évi december hó 8-án tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéje 22500 darab 160 korona n. é. új részvény kibocsátása által 7.200.000 koronáról 10.800.000 koronára felemeltessék. Ezen új 22500 darab részvényből a rendkívüli közgyűlés határozata értelmében az Aradi Kereskedelmi Bank r. t. 9250 darab részvénye felcserélésére 9250 darab, és az Eleki Első Takarékpénztár r. t. 1000 darab részvénye felcserélésére 2000 darab részvény engedtetik át. A még fennmaradó 11250 darab részvényt pedig a régi részvények birtokosainak a következő feltételek mellett ajánljuk fel átvételre: négy darab 160 korona n. é. ötöd részvény alapján egy darab új 160 korona n. é. és négy darab 800 korona n. é. egész részvény alapján öt darab új 160 korona n. é. részvényre az elővételi jog 1917. évi december hó 10-től 29-ig bezárólag gyakorolható a régi részvényeknek az intézet pénztáránál (Aradon, Andrassy-tér 22. sz. I. emelet) való bemutatása mellett, mely alkalomkor azon körülmény, hogy az illető részvény alapján az elővételi jog igénybe vétetett a részvényen „1917. évi elővételi jog gyakorolva” lebélyegzéssel kiűntetetik.

1917. évi december hó 29-én túl az elővételi jog gyakorlása nem érvényesíthető.

Az új 160 korona n. é. részvény átvételi arányára 225 koronában állapítatik meg, melyből 160 korona a részvényiőkére, 65 korona pedig — a kibocsátási költségek és adó levonása után — a tartalékalapra fog iratni.

A befizetések az intézet pénztáránál következőképen teljesítendőek:

125 korona az elővételi jog gyakorlásánál,

1918. január hó 2-től 21-ig 100 korona és 1 korona illeték, valamint 1917. évi december hó 31-étől a befizetés napjáig számítandó 6%-os kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek az egész összeget a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Az új 160 K n. é. részvény a jövő 1918. évi nyereségben részesedik, miért is az 1917. évben befizetett összeg után a befizetés napjától 1917. évi december hó 31-ig számítandó 4%-os kamat fog az ideiglenes részvény elismervény bemutatása alkalmával 1918. évi január hó 1-étől kezdődőleg az intézet pénztáránál megtérítetni; ellenben az 1917. évi december hó 31-ike után fizethető részlet után a befizetés napjáig számítandó 6%-os kamat a befizetés napján a részvényes által fizetendő.

A befizetésekről szóló elismervények ellen az új részvények 1918. évi június hó 1-étől vagy az igazgatóság által közzhírré teendő naptól fognak kiszolgáltatni.

Amennyiben valamely részlet befizetése az esedékesség utolsó napján nem teljesítették, az alapszabályok 9. §-a értelmében az „Aradi Közlöny”, az „Arad és Vidéke” és „Aradi Hírlap” című lapokban a hátralékos részlet lefizetésére felhívás fog közzététetni és ha a közzétételt követő 45 nap után a hátralékos részlet be nem fizettetnek, az illető részvény megsemmisítetik, ahelyett pedig új részvény bocsájtatik ki és a már befizetett részlet a tartalék alap javára esik.

Aradon, 1917. december hó 10-én.

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Igazgatósága.